

KNF

KOMISJA
NADZORU
FINANSOWEGO

**Banki spółdzielcze
i zrzeszające,
I kwartał 2017 r.**

Podsumowanie – banki spółdzielcze

Na koniec marca 2017 r. działało 558 banków, w tym 355 było zrzeszonych w BPS SA w Warszawie, a 201 w SGB-Banku SA w Poznaniu. Poza zrzeszeniami działa Krakowski Bank Spółdzielczy, ponadto jeden bank wypowiedział umowę zrzeszenia.

INSTYTUCJONALNE SYSTEMY OCHRONY

Spośród 558 banków spółdzielczych 484 banki były uczestnikami instytucjonalnych systemów ochrony (286 ze zrzeszenia BPS, 198 ze zrzeszenia SGB), a 74 pozostawały poza IPS.

Banki uczestniczące w systemach IPS dysponują ok. 80% potencjału tego sektora.

Wynik finansowy netto banków spółdzielczych zwiększył się w stosunku do marca 2016 r. o 16,9% (do 236,6 mln zł). Stratę netto w łącznej kwocie 0,3 mln zł wykazywały 2 banki.

WYNIKI FINANSOWE

Głównym czynnikiem wzrostu wyniku netto był przyrost wyniku odsetkowego, w tym w szczególności odsetek otrzymanych od banków (głównie zrzeszających). Jednocześnie banki spółdzielcze ograniczyły koszty operacyjne, które zmniejszyły się o 0,4% r/r.

Wynik działalności bankowej zwiększył się o 5,1%, co przy spadku kosztów operacyjnych o 0,4% spowodowało wyraźny spadek wskaźnika C/I (do 65,6%) oraz wzrost wskaźników ROA (do 0,8%) i ROE (do 8,1%).

NALEŻNOŚCI OD SEKTORA NIEFINANSOWEGO I SAMORZĄDOWEGO

Należności banków spółdzielczych od sektorów niefinansowego i samorządowego wzrosły w I kw. 2017 r. o 0,8%, do 68,4 mld zł (w całym sektorze bankowym o 0,6%). Najsilniej wzrosły należności od osób prywatnych. Jest to zjawisko obserwowane od dłuższego czasu, świadczące o zwiększającym się zainteresowaniu banków spółdzielczych tym rynkiem. Kredyty mieszkaniowe stanowią 57,2% kredytów dla osób prywatnych. Ich saldo wynosiło w marcu 2017 r. 8,8 mld zł (14,1% kredytów od sektora niefinansowego), z czego 15,2 mln zł było denominowanych w walutach obcych.

Udział należności zagrożonych w należnościach ogółem wyniósł w marcu 2017 r. 7,2% (grudniu 2016 r. 7,0%), co oznacza, że po raz pierwszy od wielu lat ten wskaźnik jest wyższy niż w komercyjnych bankach krajowych, przy czym w bankach komercyjnych wskaźnik ten od dwóch lat poprawia się. Relacja odpisów do należności zagrożonych (liczona wg zasad PSR) nieznacznie wzrosła, z 30,1% do 30,2%.

Podsumowanie – banki spółdzielcze, cd.

Depozyty w bankach spółdzielczych w I kwartale 2017 r. wzrosły o 1,6%, do 107,7 mld zł (w sektorze bankowym o 2,1%, w tym głównie od instytucji rządowych i samorządowych).

DEPOZYTY

Nadwyżka depozytów nad kredytami jest lokowana w bankach zrzeszających oraz w instrumentach dłużnych. Wyraźnie widoczna jest tendencja do zmniejszania się relacji kredytów sektora niefinansowego do depozytów tego sektora, na koniec marca 2017 r. wynosiła ona 63,8%.

Fundusze własne banków spółdzielczych w I kwartale 2017 r. wzrosły o 1,1% (do 11,0 mld zł, wyrażone w euro wzrosły o 6,0% do 2,6 mld euro), a w całym sektorze bankowym o 1,5% .

Negatywny wpływ na fundusze własne banków spółdzielczych nadal wywierała amortyzacja funduszu udziałowego i niezaliczanie nowych udziałów do kapitału. Sytuacja ta będzie stopniowo zmieniać się. W grudniu 2016 r. EBA wpisała na listę uznanych instrumentów CET1 fundusz udziałowy banków spółdzielczych. Po zarejestrowaniu odpowiednich zmian w statutach banki będą mogły zaliczyć cały fundusz udziałowy do kapitału CET1. Przywrócenie funduszu udziałowego jako składnika kapitału CET1 umożliwi KNF żądanie dokapitalizowania banku spółdzielczego w zakresie funduszy najwyższej jakości.

BAZA KAPITAŁOWA

Łączny współczynnik kapitałowy banków spółdzielczych wyniósł 17,0% (wobec 17,1% w grudniu 2016 r.), zaś współczynnik Tier I nie zmienił się i wyniósł 16,0%.

Na koniec marca 2017 r. 4 banki spółdzielcze nie spełniały minimum kapitału założycielskiego. Jeden z nich podlega postępowaniu naprawczemu a pozostałe trzy zostały przyłączone w kwietniu i czerwcu 2017 r. przez inne banki:

BS w Praszce oraz w BS w Mierzęcicach połączyły się z KBS Kraków, rejestracja połączenia - kwiecień 2017 r.;

BS w Roźwienicy – przejęty przez BS w Jarosławiu. Połączenie zostało dokonane przy wsparciu IPS BPS i zarejestrowane w KRS 30 czerwca 2017 r.

Podsumowanie – banki zrzeszające

The logo of the National Financial Supervision Authority (KNF) is located in the top right corner. It consists of the letters 'KNF' in white, bold, sans-serif font, centered within a dark blue square.

WYNIK FINANSOWY NETTO Banki zrzeszające osiągnęły w I kw. 2017 r. wynik finansowy netto w kwocie 10,4 mln zł, tj. o 3,5% wyższy niż w I kw. 2016 r. Pomimo zmniejszenia kosztów operacyjnych o 5,5% r/r wskaźniki efektywnościowe nadal pozostają na niskim poziomie.

NALEŻNOŚCI OD SEKTORA NIEFINANSOWEGO I SAMORZĄDOWEGO Należności banków zrzeszających od sektora niefinansowego i samorządowego zmniejszyły się w I kwartale 2017 r. o 0,3%, do 13,2 mld zł, zaś w przypadku sektora niefinansowego o 0,1% do 11,4 mld zł.

W przypadku należności od sektora niefinansowego, podobnie jak w bankach spółdzielczych, najszybciej rosą należności od osób prywatnych, w tym przede wszystkim kredyty mieszkaniowe, stanowiące 83,7% kredytów dla tych osób (w tym 0,5% kredytów walutowych, tj. równowartość 6,9 mln zł; brak kredytów w CHF).

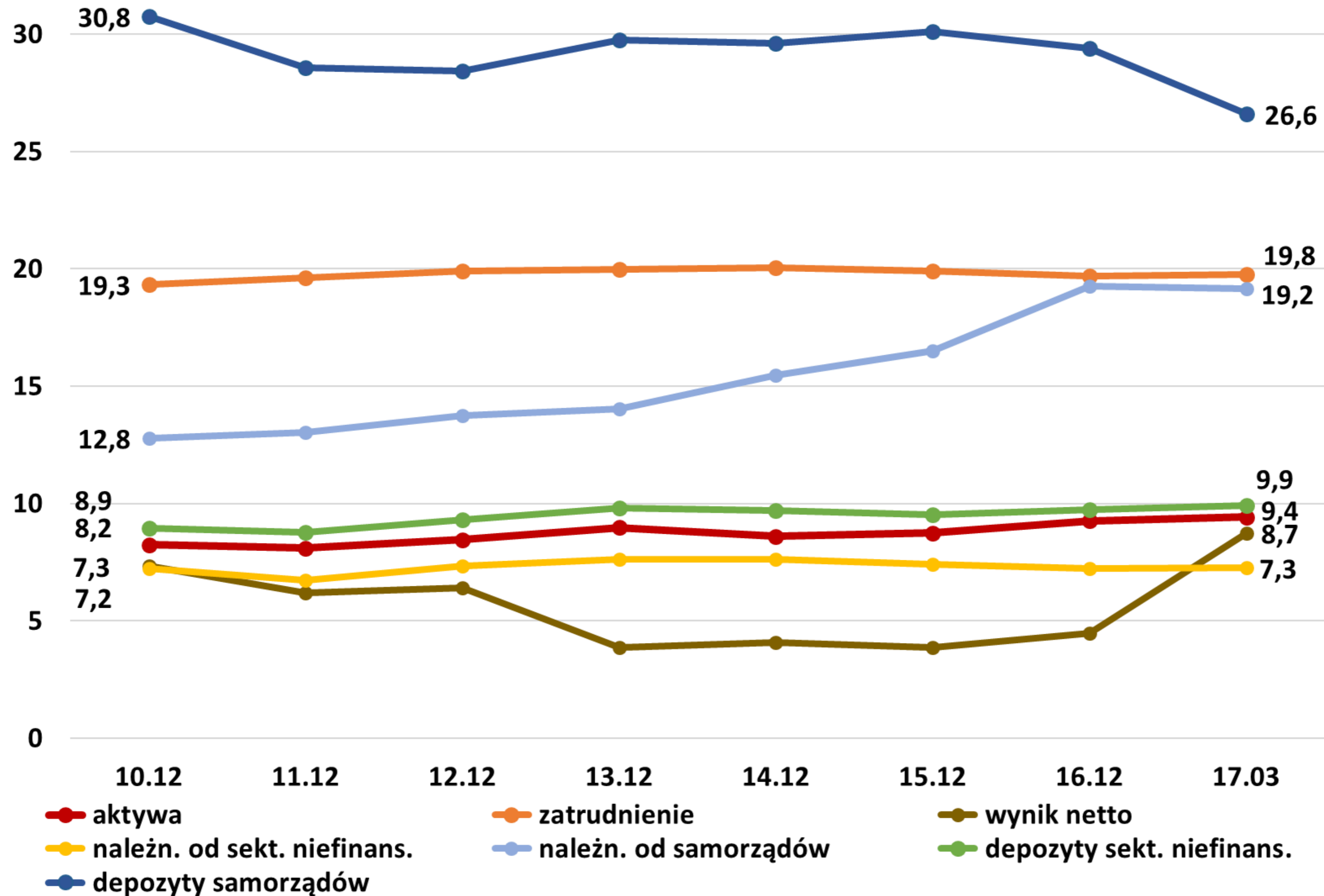

DEPOZYTY Depozyty w bankach zrzeszających wzrosły w I kwartale 2017 r. o 8,0%, do 30,3 mld zł, głównie na skutek dużego przyrostu depozytów banków zrzeszonych.

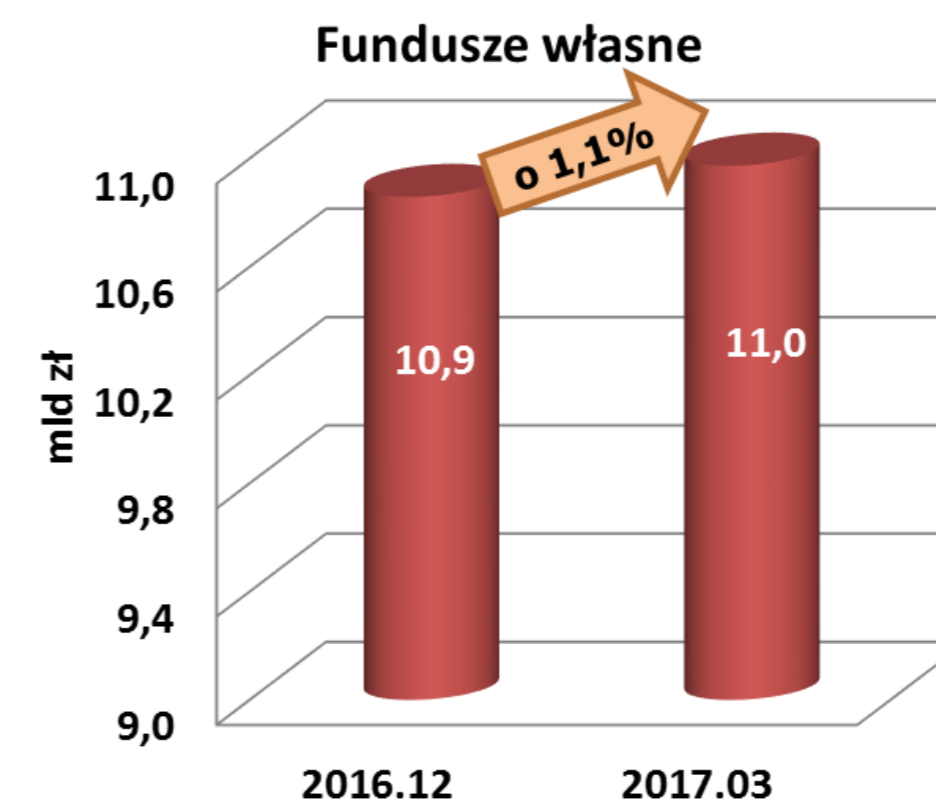
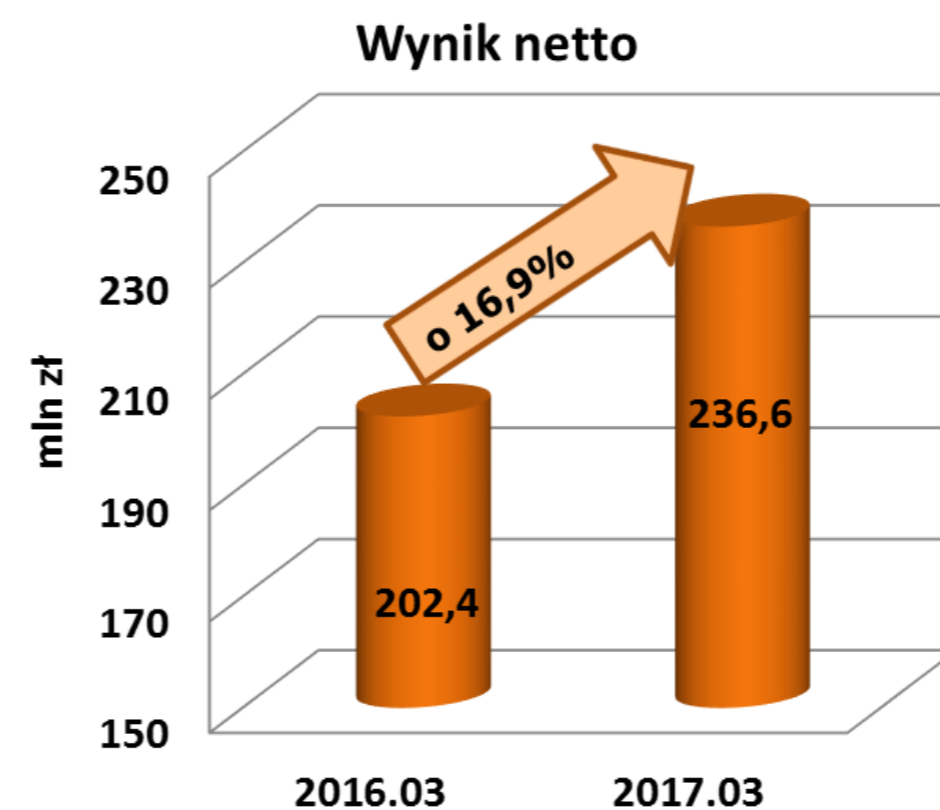
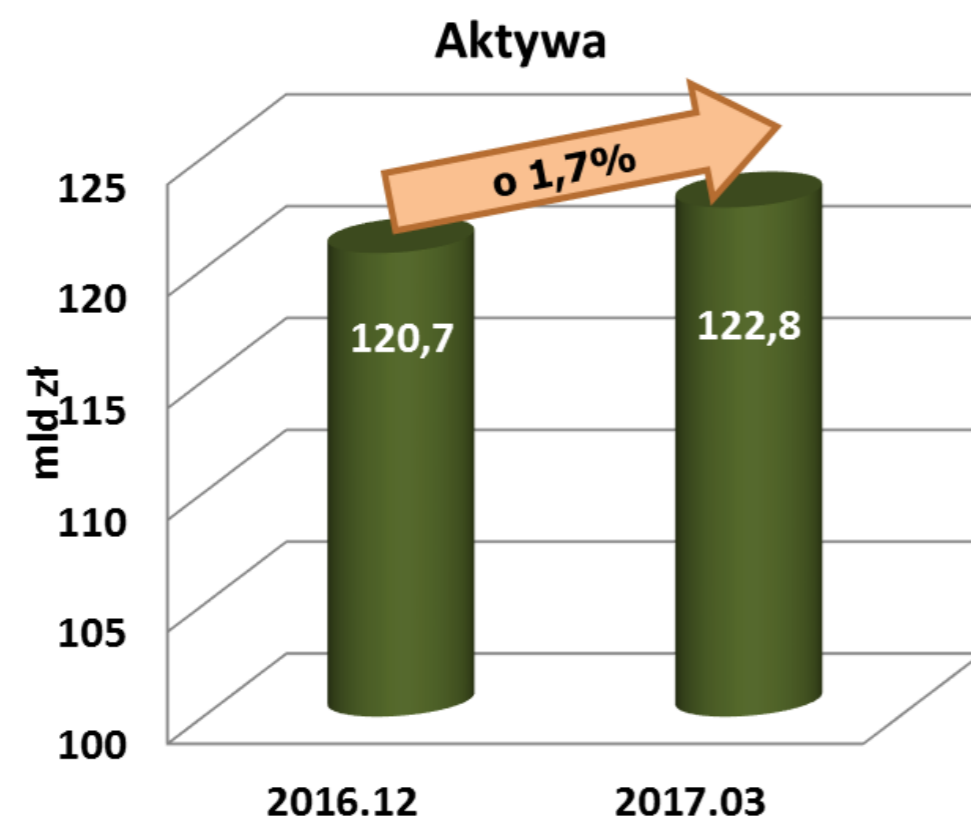

BAZA KAPITAŁOWA Fundusze własne banków zrzeszających w marcu 2017 r. były wyższe o 4,6% niż w grudniu 2016 r. i wyniosły 1,7 mld zł, natomiast wyrażone w euro wzrosły o 9,6%, do 413,8 mln euro. Kapitał Tier I stanowił 70,6% funduszy własnych (68,8% w grudniu 2016 r.).

Podstawowe informacje: udział banków spółdzielczych i zrzeszających w rynku bankowym (%)

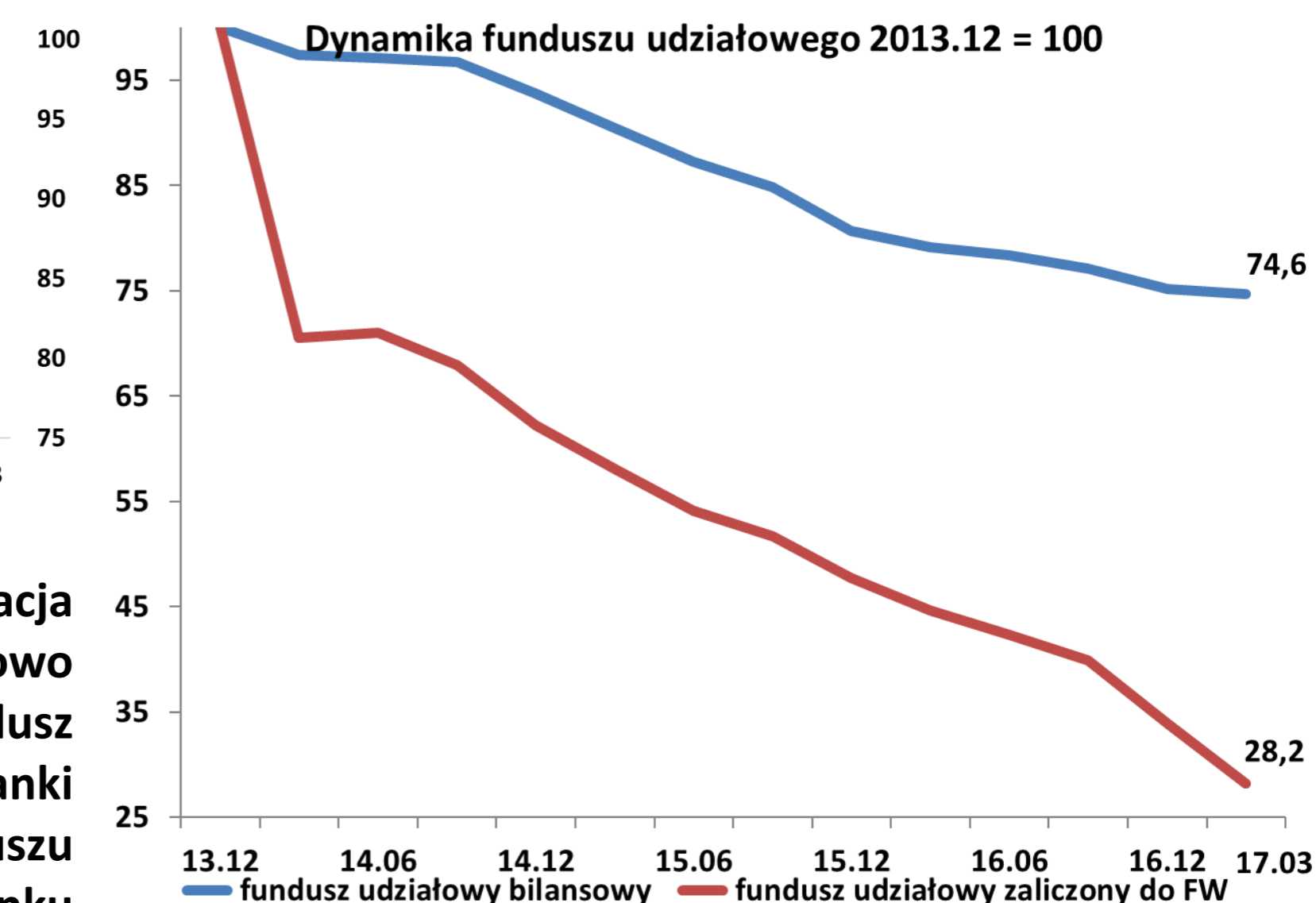
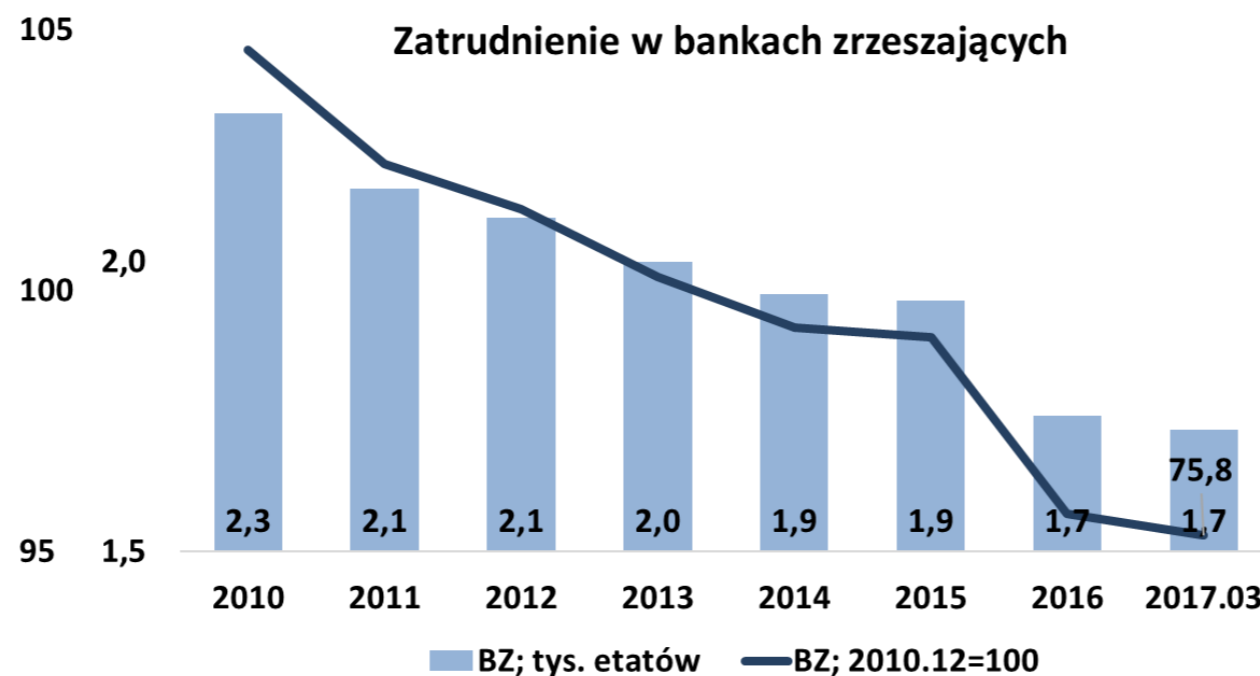
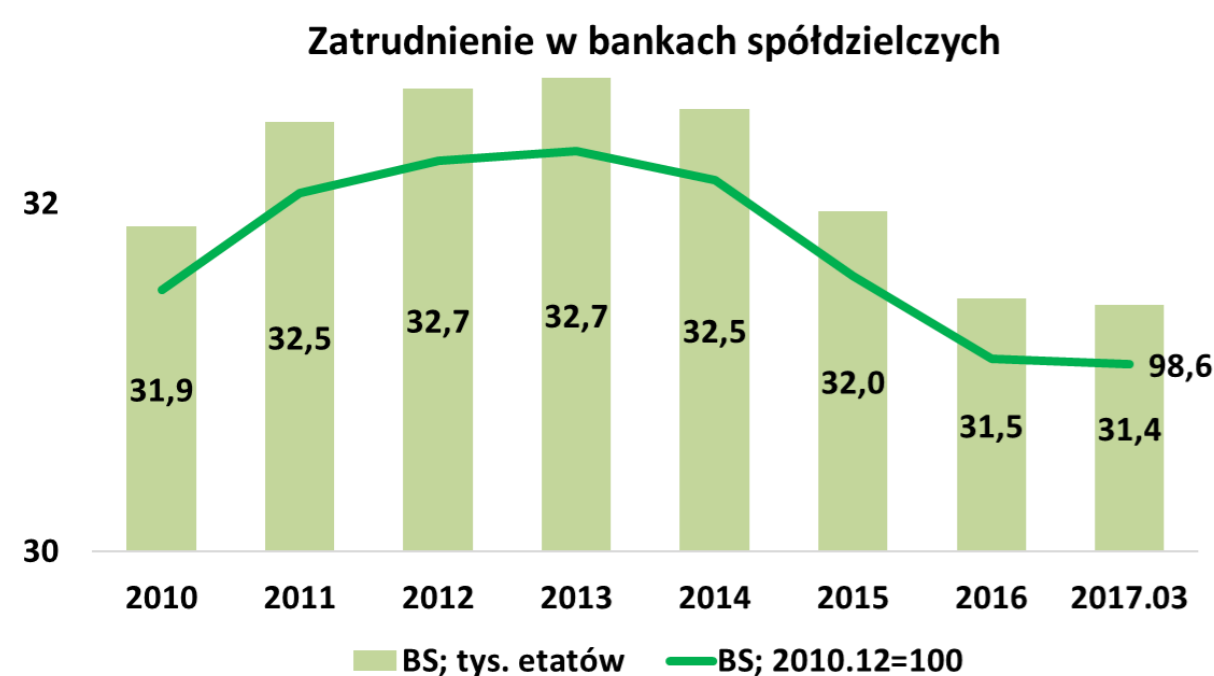

Zmiany wybranych wskaźników

	ROA (%)	ROE (%)	C/I (%)	aktywa / zatrudnienie (tys. zł)	wynik finansowy netto / zatrudnienie (tys. zł)	koszty pracy / zatrudnienie (tys. zł)	współczynnik kapitałowy (%)	współczynnik Tier I (%)	udział należności zagrożonych w należnościach od sektora niefinansowego (%)	poziom wyrezewowania należności z utratą wartości od sektora niefinansowego (%)	relacja kredyty / depozyty - sekt. niefinans. (%)
2016.03	0,7	7,5	69,1	3 512,8	25,5	60,4	17,1	15,9	6,5	30,9	68,2
2017.03	0,8	8,1	65,6	3 907,4	30,1	62,0	17,0	16,0	7,8	31,7	63,8

Podstawowe informacje: zatrudnienie w bankach spółdzielczych i zrzeszających, udziałowcy i fundusz udziałowy

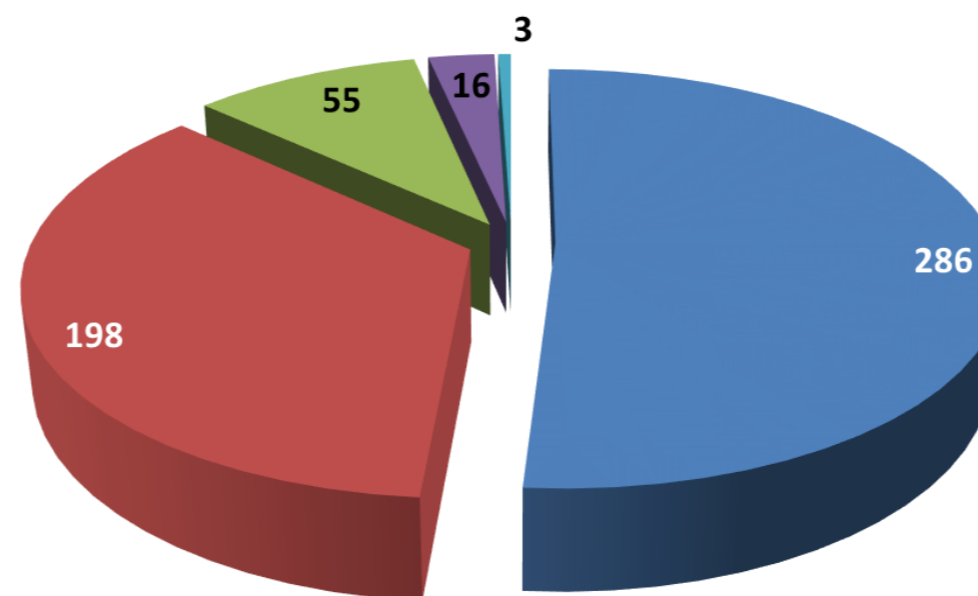
Negatywny wpływ na fundusze własne banków spółdzielczych nadal wywierała amortyzacja funduszu udziałowego i niezaliczanie nowych udziałów do kapitału. Sytuacja ta będzie stopniowo zmieniać się. W grudniu 2016 r. EBA wpisała na listę uznanych instrumentów CET1 fundusz udziałowy banków spółdzielczych. Po zarejestrowaniu odpowiednich zmian w statutach banki będą mogły zaliczyć cały fundusz udziałowy do kapitału CET1. Przywrócenie funduszu udziałowego jako składnika kapitału CET1 umożliwi KNF żądanie dokapitalizowania banku spółdzielczego w zakresie funduszy najwyższej jakości.

Po zatwierdzeniu przez KNF zmian w statutach, bilansowy fundusz udziałowy opłacony do dnia 28 czerwca 2013 r. stanie się częścią funduszy podstawowych Tier 1 i nie będzie podlegał amortyzacji. Niemniej, banki te w dalszym ciągu muszą uzyskać zgodę KNF na zmniejszenie lub zwiększenie funduszu udziałowego, który stanowi składnik funduszy własnych.

W marcu 2017 r. liczba udziałowców banków wyniosła 978 434 osób, w tym 975 239 to osoby fizyczne. Od momentu pierwszego badania ankietowego, tj. od marca 2012 r., liczba udziałowców obniżyła się o 89 768 osób, w tym o 88 933 osób fizycznych.

Banki spółdzielcze w systemach ochrony instytucjonalnej i pozostałe

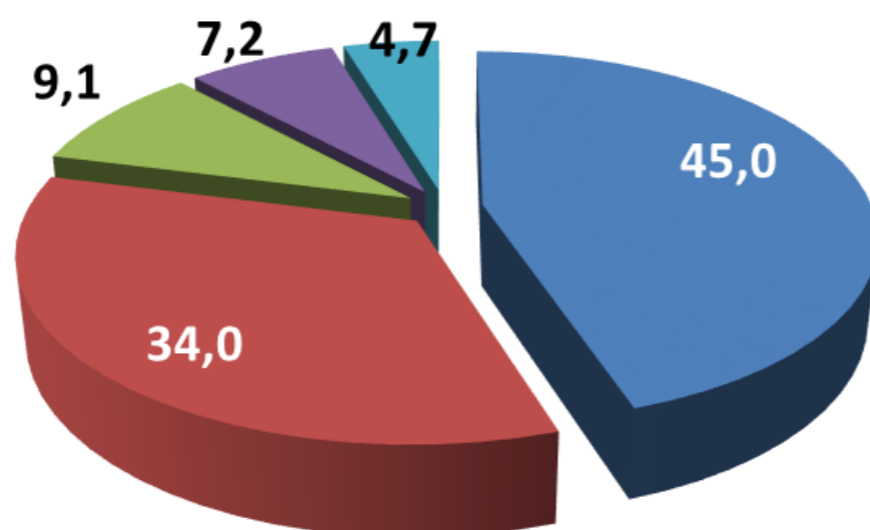
Liczba banków wg grup – stan 31.03.2017 r.

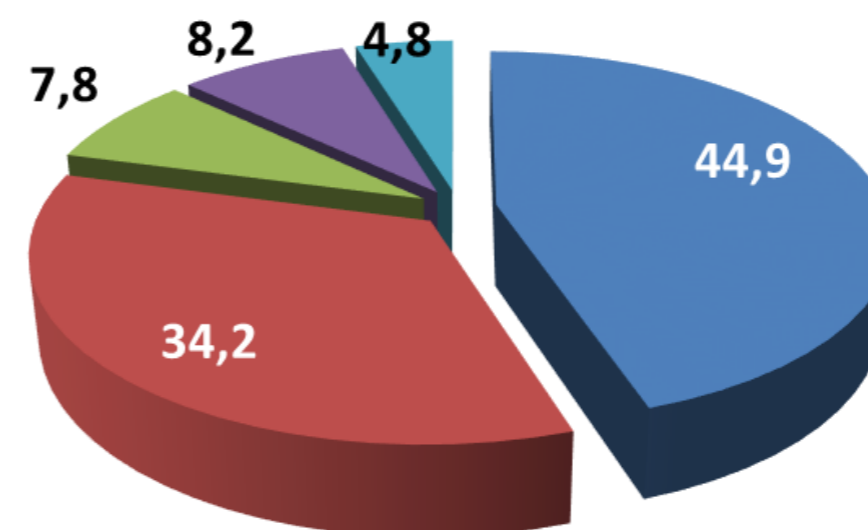
Jako banki samodzielne wykazane są KBS w Krakowie, działający w pełni samodzielnie oraz dwa banki deklarujące wolę samodzielnego działania, z których jeden wy mówił umowę zrzeczenia.

■ IPS BPS ■ IPS SGB ■ Zrzesz. zint. ■ Niezdecydowane ■ Samodzielne

Udział w aktywach (%)

Udział w wyniku finansowym netto (%)

■ IPS BPS ■ IPS SGB
■ Niezdecydowane ■ Samodzielne

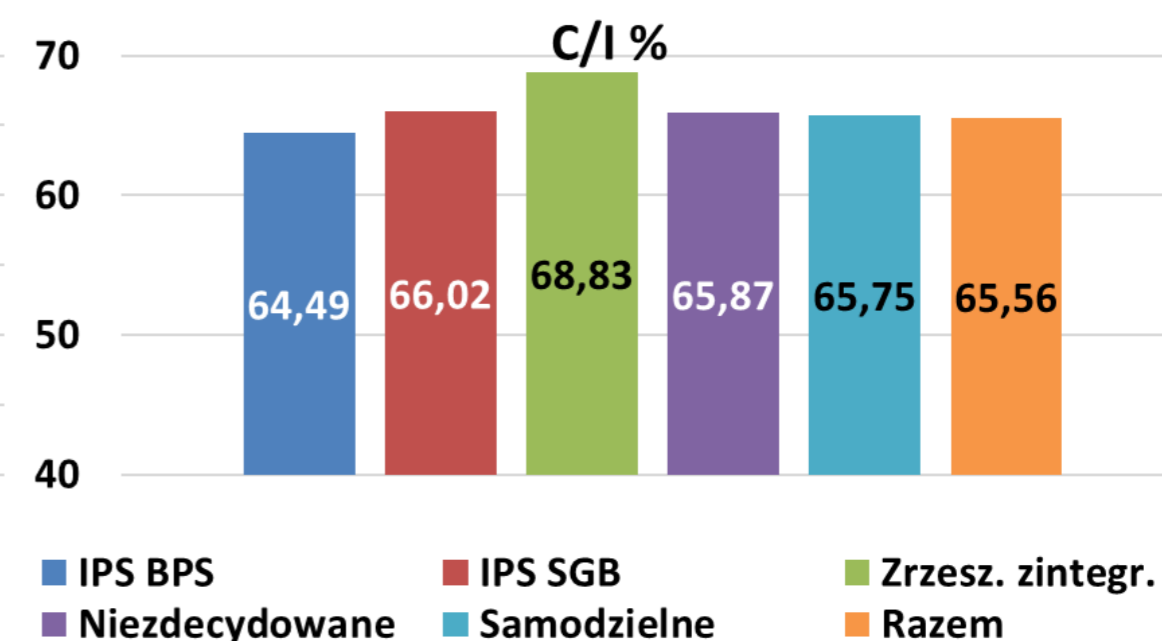
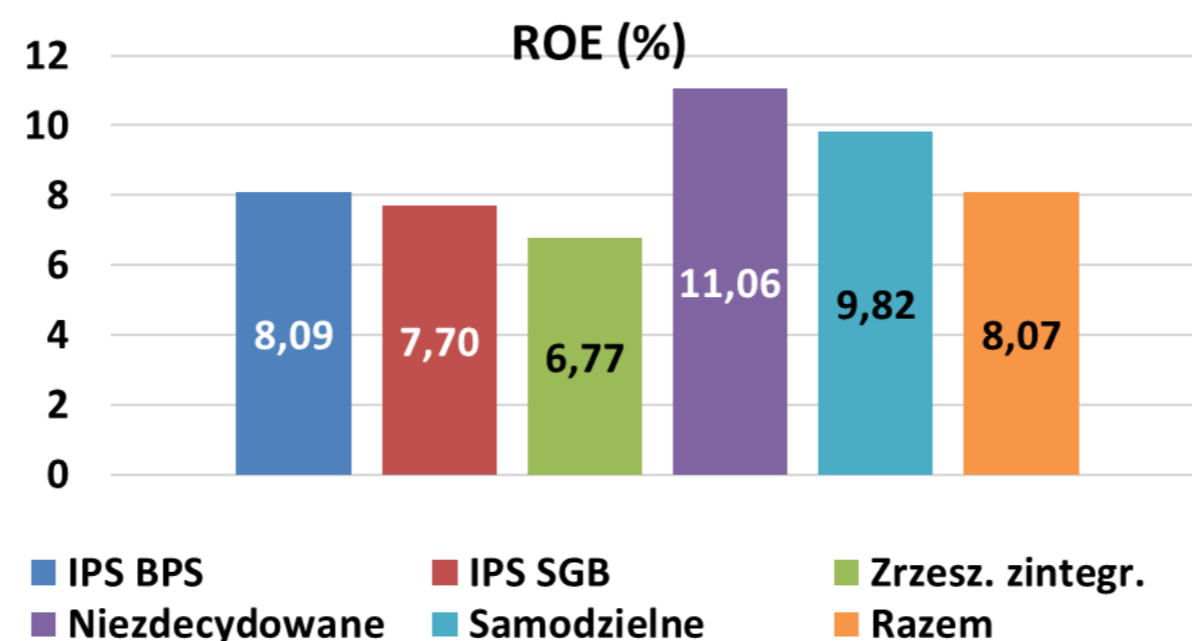
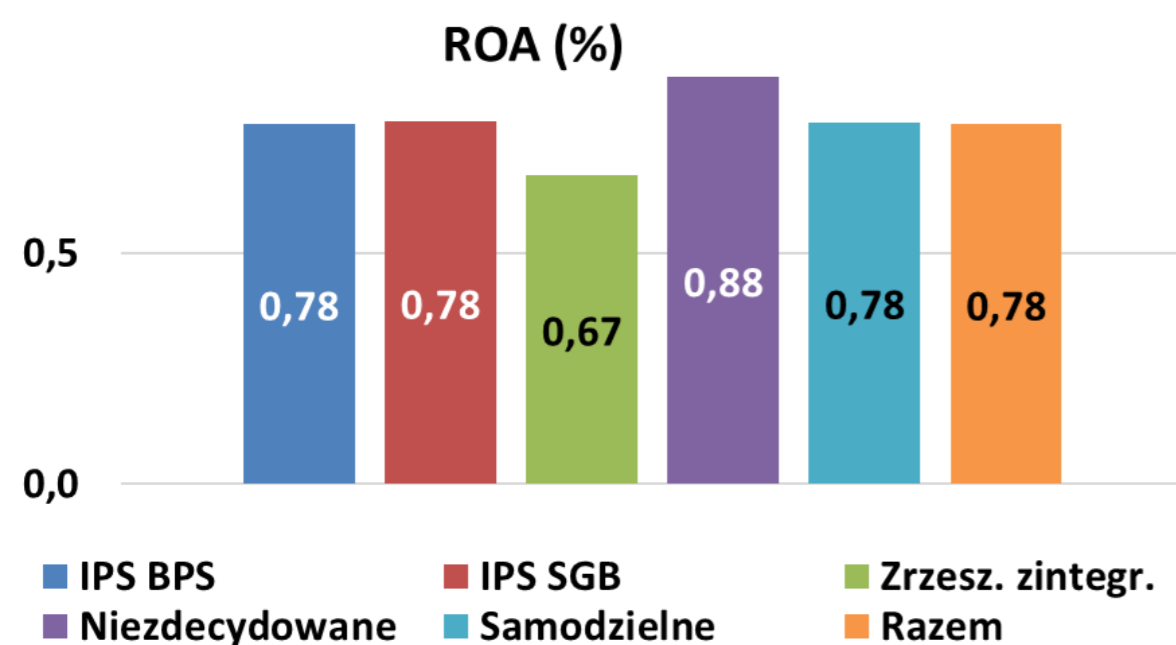
■ Zrzesz. zinteg.

■ IPS BPS ■ IPS SGB
■ Niezdecydowane ■ Samodzielne

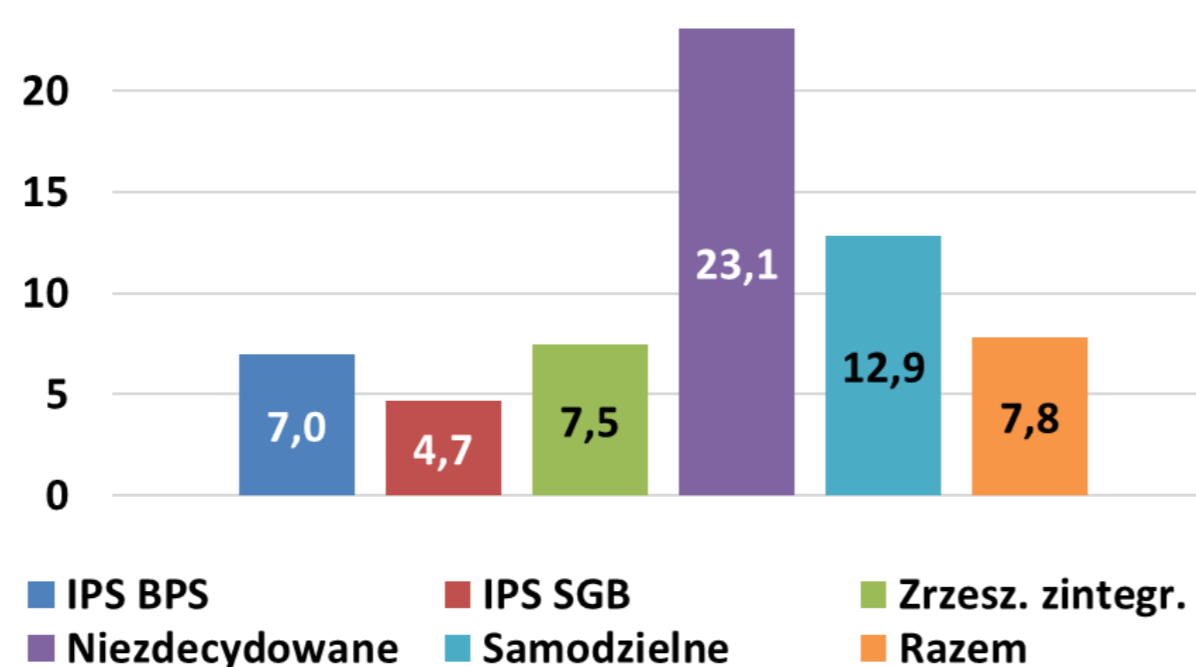
■ Zrzesz. zinteg.

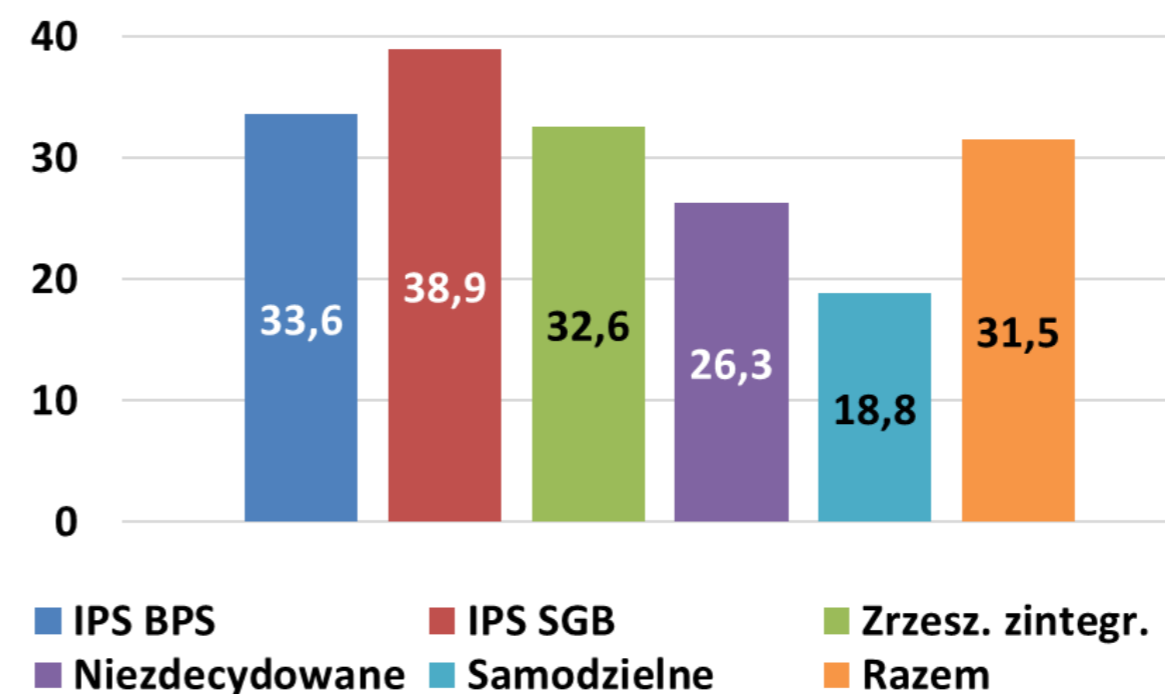
Banki spółdzielcze w systemach ochrony instytucjonalnej i pozostałe – cd

Udział należności zagrożonych w należnościach od sektora niefinansowego (%)

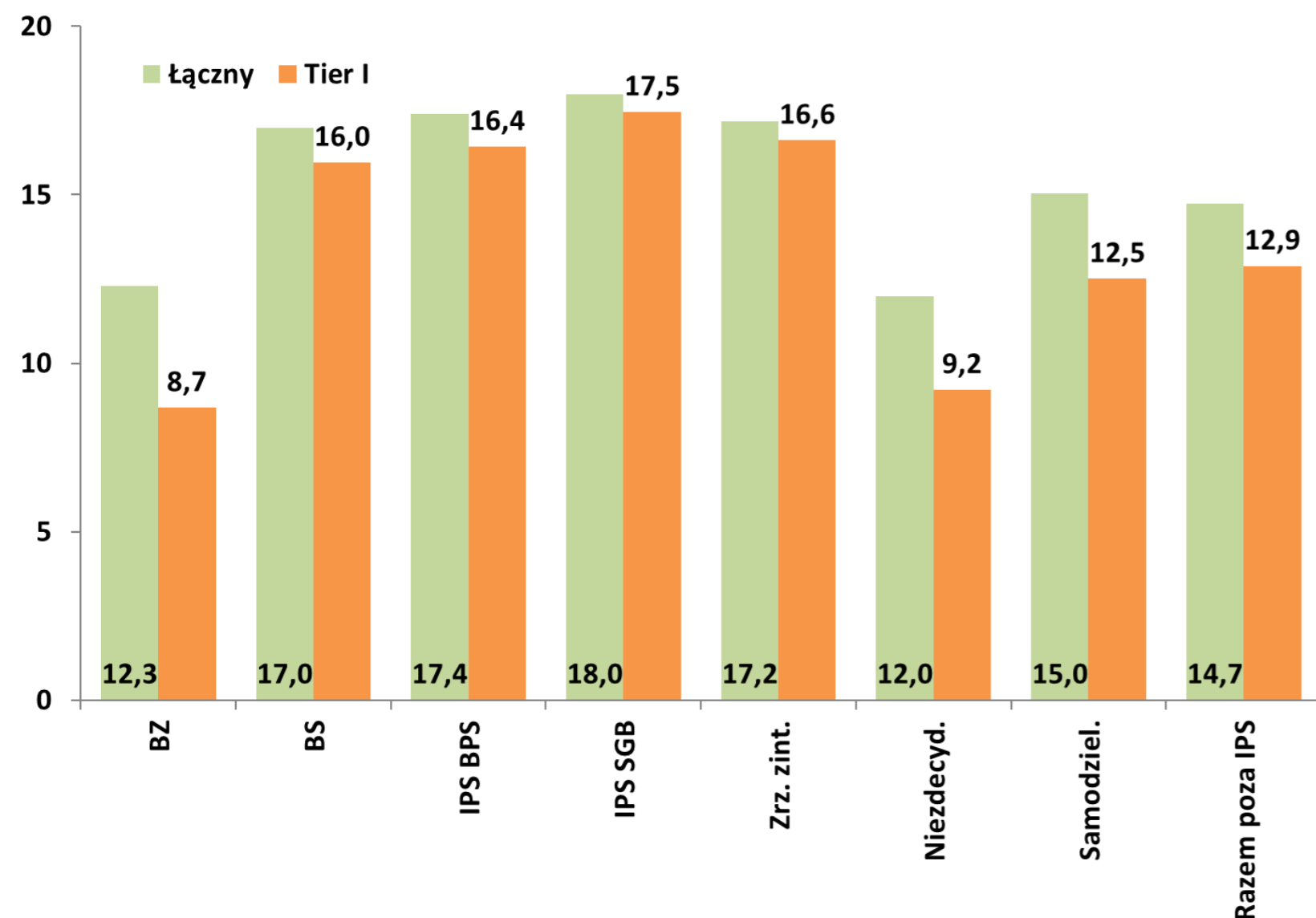

Wyrezerwowanie należności z utratą wartości od sektora niefinansowego (%)

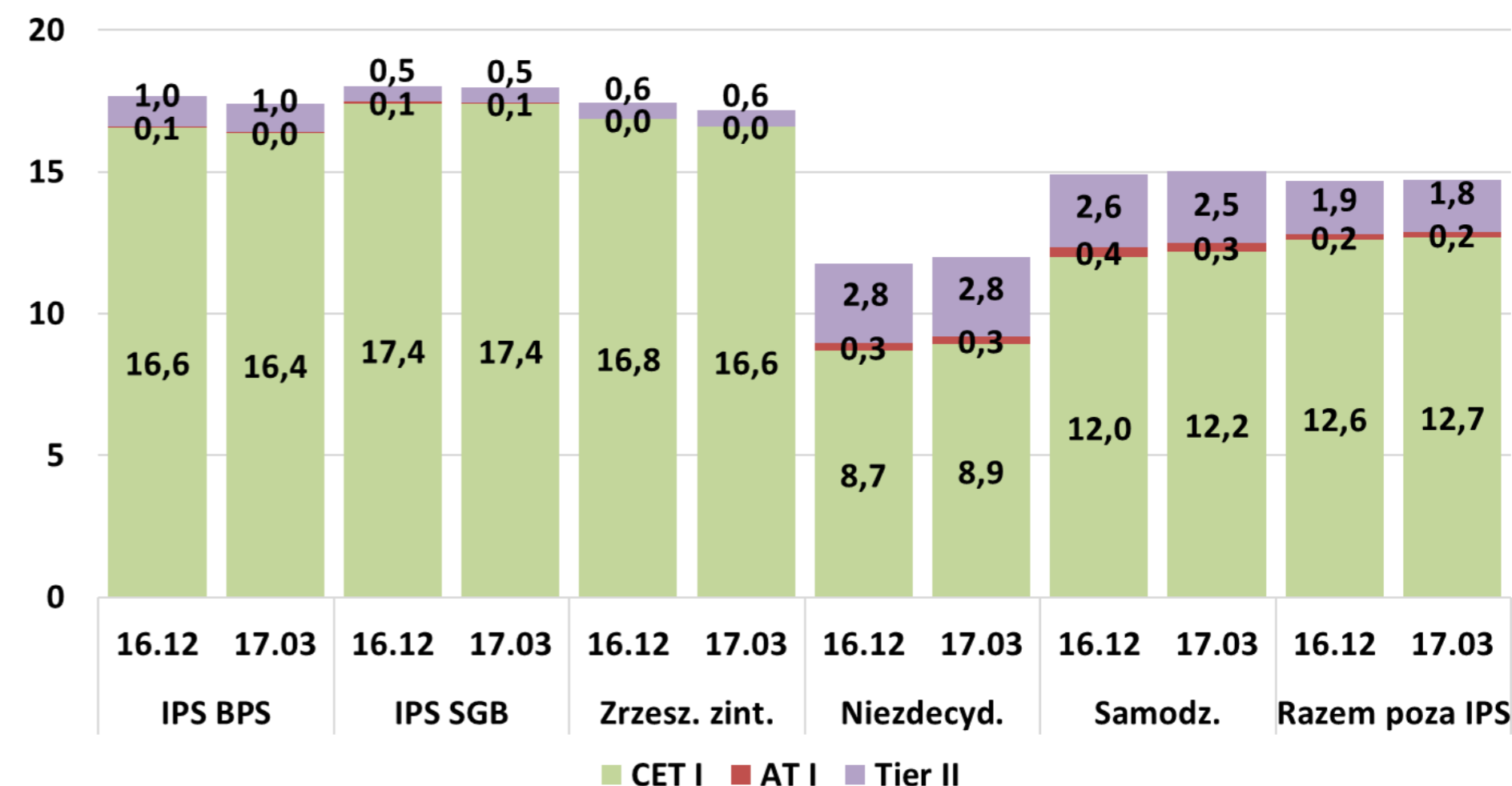

Adekwatność kapitałowa

Współczynniki kapitałowe banków spółdzielczych i zrzeszających (%)

Dekompozycja współczynników kapitałowych banków spółdzielczych (%)

Fundusze własne wyższe niż równowartość 5 mln euro posiadało 147 banków wobec 136 w grudniu 2016 r.

Fundusze własne banków spółdzielczych w I kwartale 2017 r. wzrosły o 1,1% do 11,0 mld zł (w całym sektorze bankowym fundusze własne wzrosły o 1,5%), a wyrażone w euro o 6,0% do 2,6 mld euro.

W I kw. 2017 r. przyrosty łącznych współczynników kapitałowych wynikające ze zgody KNF na zmniejszenie wag ryzyka dla zaangażowań wewnątrz IPS oraz na nieodliczanie od funduszy własnych posiadanych udziałów kapitałowych w innych bankach uczestniczących w IPS były nieznaczące. Tylko 3 banki uzyskały w tym czasie odpowiednie zgody KNF.

Zmiany bilansu banków spółdzielczych

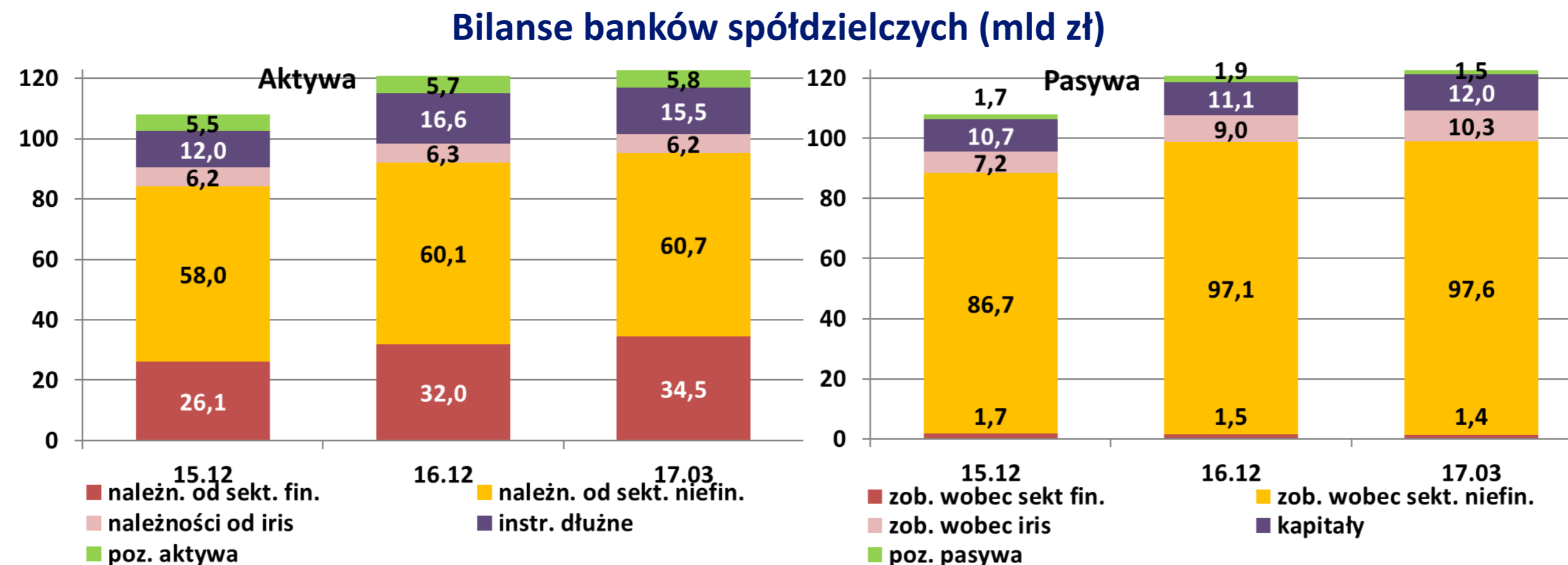
Suma bilansowa banków spółdzielczych wzrosła w I kwartale 2017 r. o 1,7% (o 2,0 mld zł), do 122,8 mld zł (suma bilansowa całego sektora bankowego wzrosła o 1,3%).

Podstawowymi zmianami po stronie pasywów w bankach spółdzielczych były :

- wzrost zobowiązań wobec sektora rządowego i samorządowego o 1,3 mld zł;
- wzrost kapitałów o 0,8 mld zł (w tym przesunięcie odsetek zastrzeżonych z pozostałych pasywów do kapitałów w kwocie 0,5 mld zł, na skutek zmiany ustawy o rachunkowości);
- wzrost zobowiązań wobec sektora niefinansowego o 0,4 mld zł;
- zmniejszenie zobowiązań wobec sektora finansowego o 0,1 mld zł;
- zmniejszenie pozostałych pasywów o 0,5 mld zł.

Zmiany w pasywach związane były z następującymi zmianami po stronie aktywów:

- przyrostem należności od sektora finansowego o 2,5 mld zł;
- przyrostem należności od sektora niefinansowego o 0,7 mld zł;
- wzrostem pozostałych aktywów o 0,1 mld zł.
- spadkiem instrumentów dłużnych i kapitałowych o 1,1 mld zł, (instrumenty SP wzrosły o 0,2 mld zł; bony pieniężne NBP spadły o 1,3 mld zł);
- zmniejszeniem należności od sektora rządowego i samorządowego o 0,2 mld zł.

Zmiany bilansu banków zrzeszających

Suma bilansowa banków zrzeszających wzrosła w I kwartale 2017 r. o 7,5% (o 2,8 mld zł, do 40,3 mld zł).

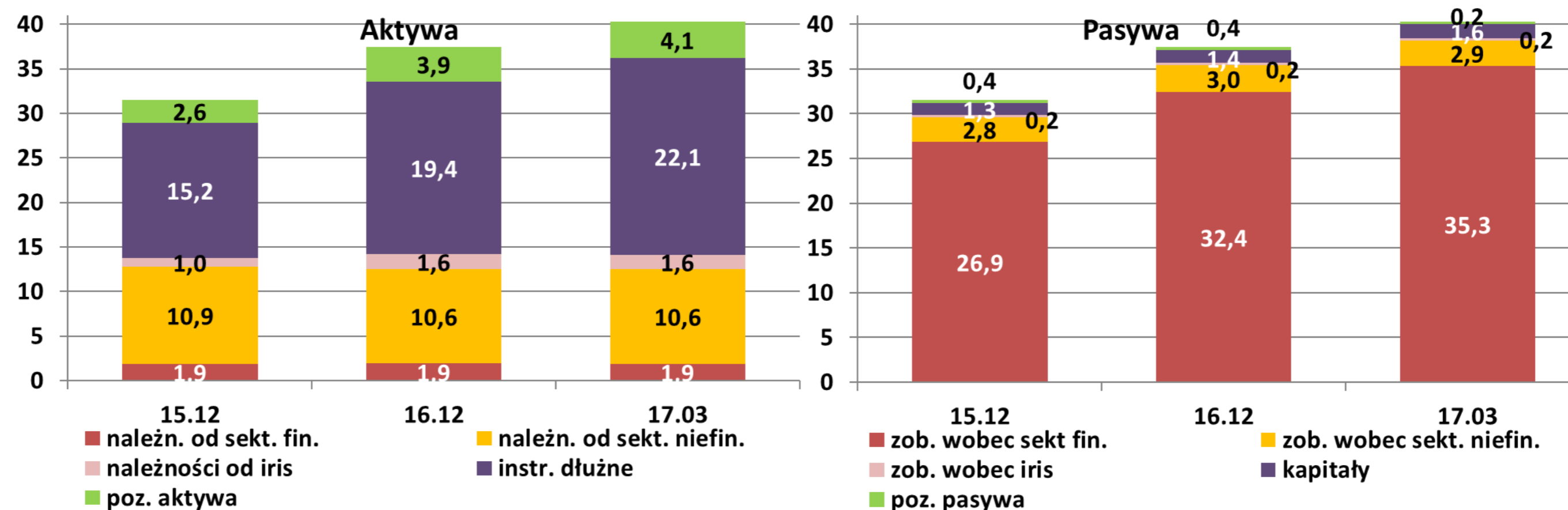
Podstawowe zmiany po stronie pasywów były następujące :

- wzrost zobowiązań wobec sektora finansowego o 2,9 mld zł;
- wzrost kapitałów o 0,2 mld zł (ściśle o 235,7 mln zł, w tym 35,3 mln zł kapitału akcyjnego oraz 26,1 mln zł premii emisyjnej);
- zmniejszenie zobowiązań wobec sektora niefinansowego o 0,1 mld zł;
- zmniejszenie pozostałych pasywów o 0,2 mld zł.

Po stronie aktywów:

- wzrost instrumentów dłużnych o 2,7 mld zł (praktycznie w całości obligacje SP);
- wzrost pozostałych aktywów (głównie kasa oraz operacje z NBP) o 0,2 mld zł;

Bilanse banków zrzeszających (mld zł)

Struktura i dynamika kredytów i innych należności brutto ogółem oraz udział należności zagrożonych

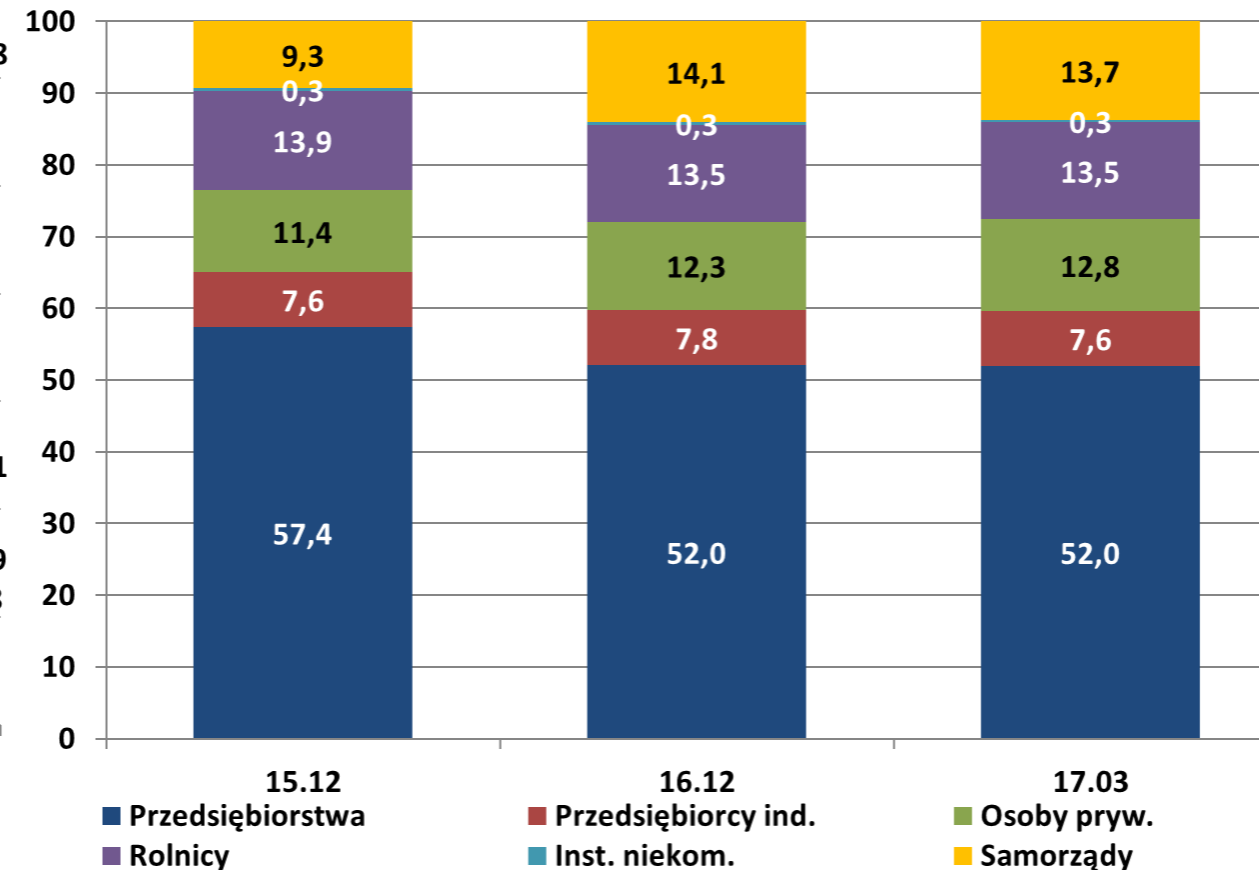
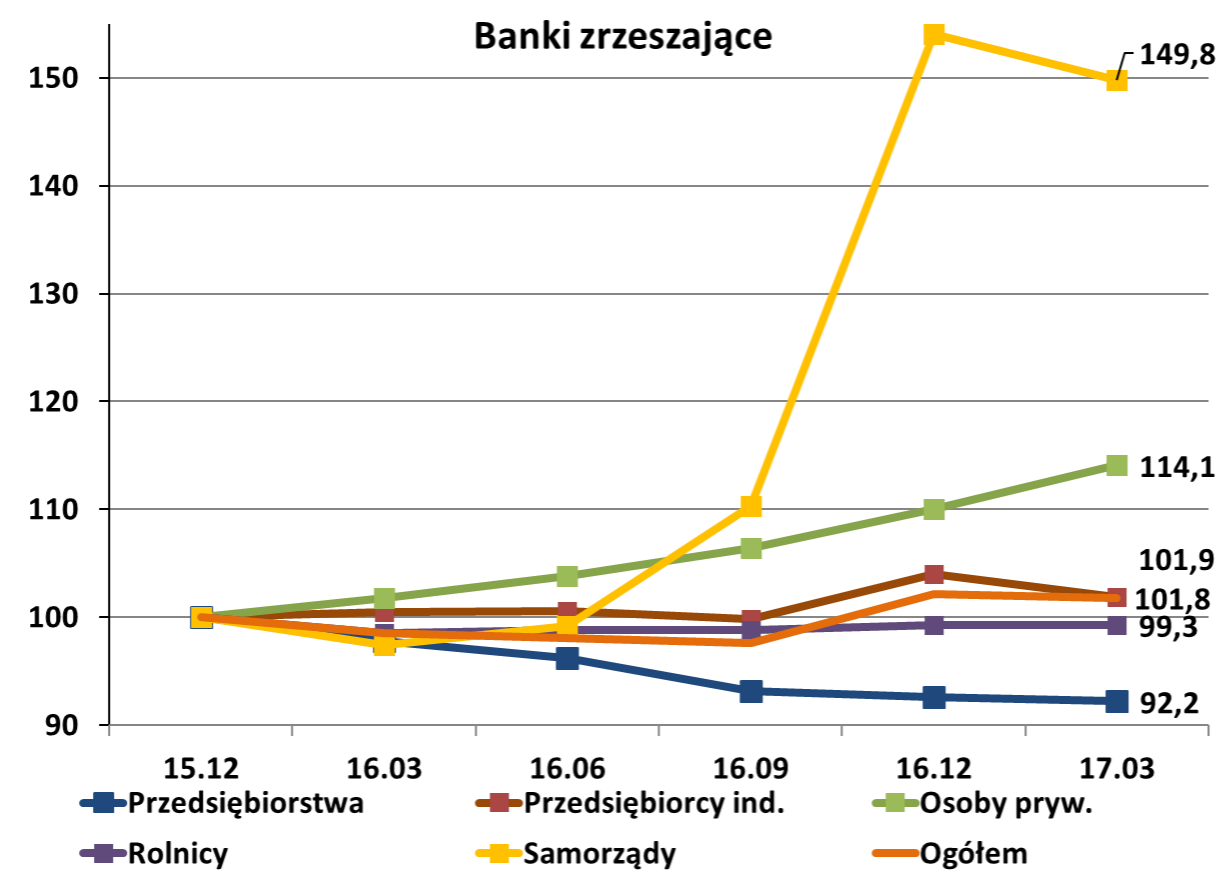
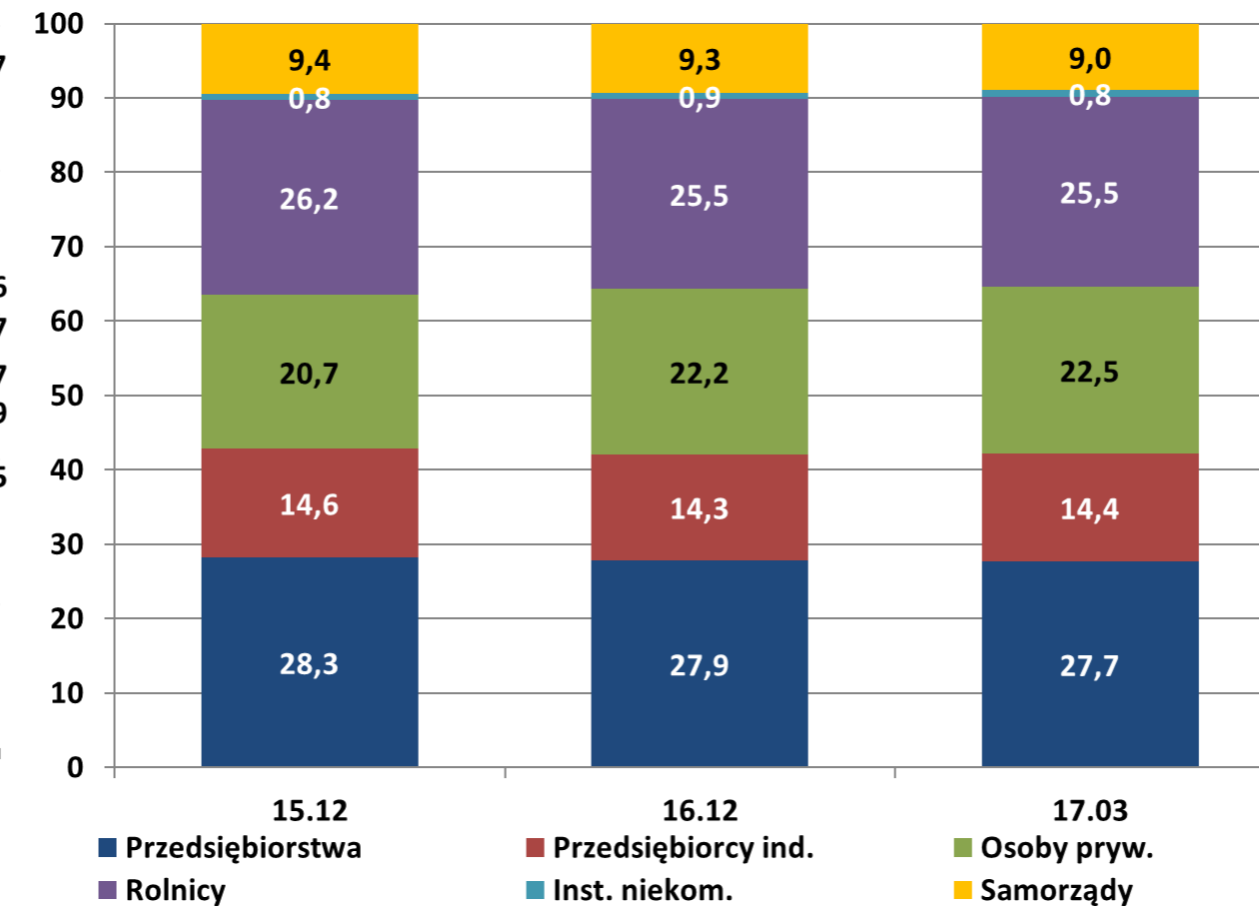
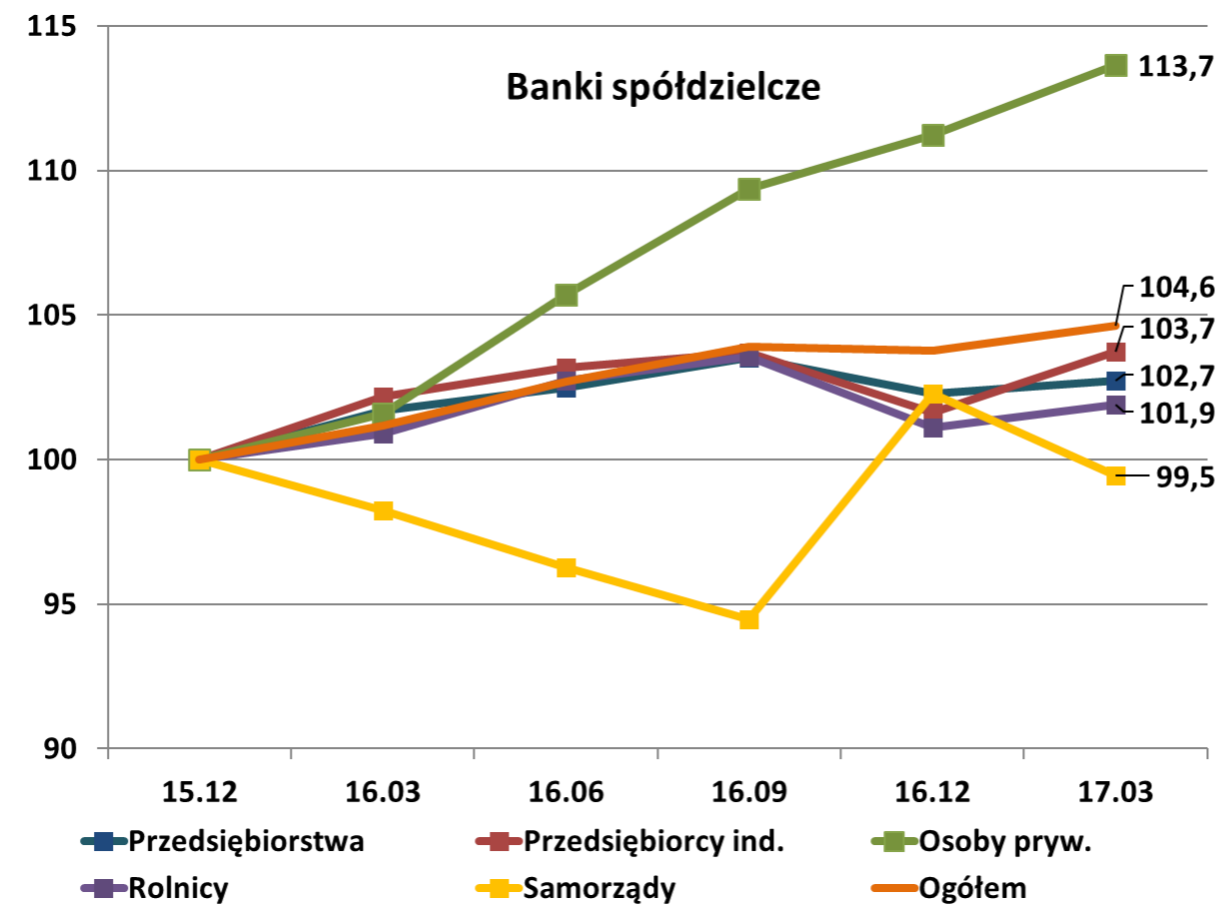
Banki spółdzielcze

	Kredyty i inne należności (mld zł)		Struktura i dynamika należności brutto (%)			Należności zagrożone brutto (%)					
	16.12	17.03	16.12	17.03	dynamika 16.12=100	udział należności zagrożonych		struktura należności zagrożonych		dynamika 16.12=100	
						16.12	17.03	16.12	17.03		
monetarne instytucje fin.	31,5	34,1	31,6	33,1	108,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	X
pozostałe instytucje fin.	0,5	0,5	0,5	0,5	97,8	8,3	13,5	0,8	1,3	158,9	
sektor niefinansowy	61,6	62,3	61,6	60,5	101,2	7,7	7,8	98,6	98,2	103,5	
sektor samorządowy	6,3	6,1	6,3	6,0	97,2	0,4	0,4	0,6	0,5	102,2	
sektor rządowy i FUS	0,0	0,0	0,0	0,0	107,8	0,0	0,0	0,0	0,0	97,6	
Razem	99,9	103,0	100,0	100,0	103,1	4,8	4,8	100,0	100,0	103,9	

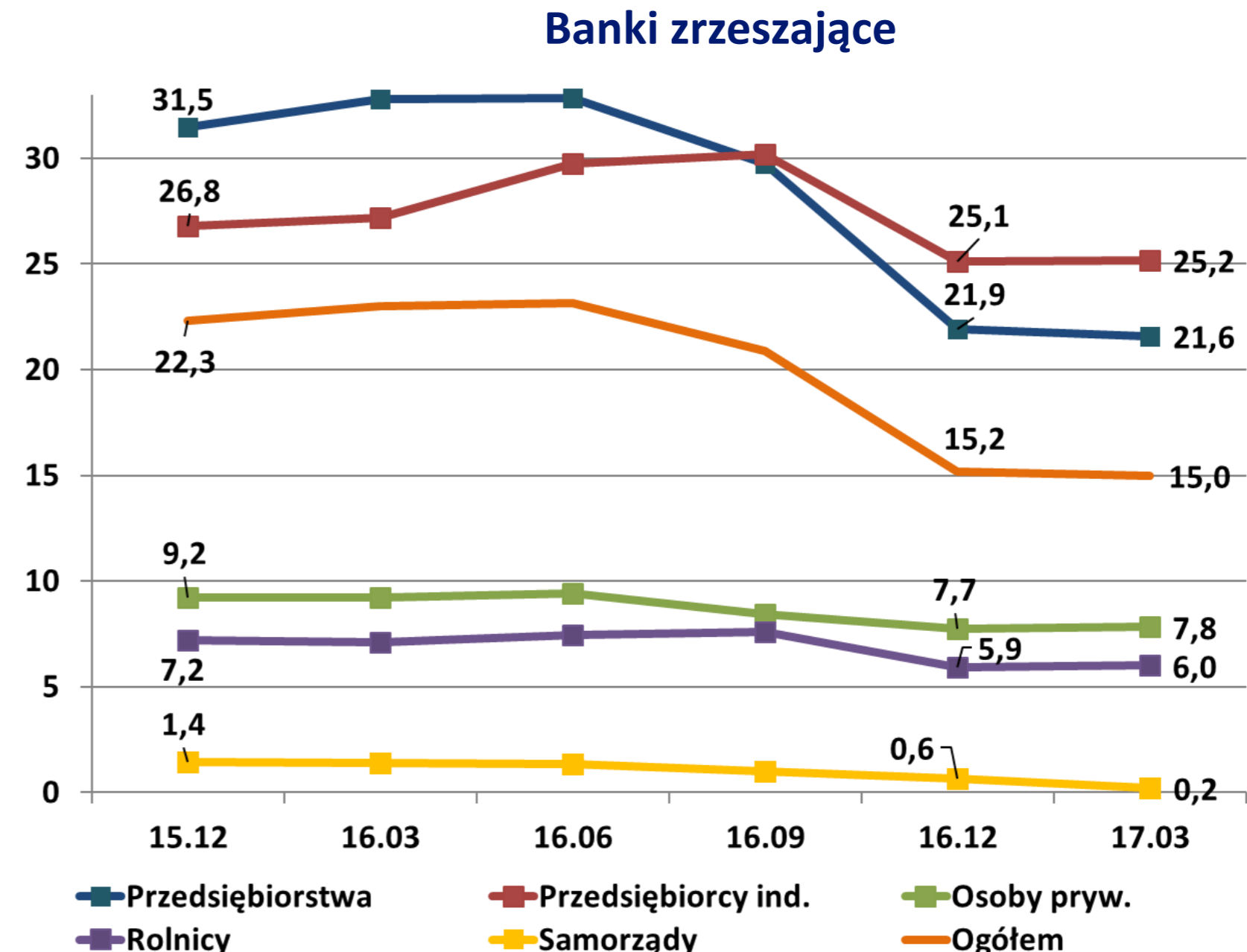
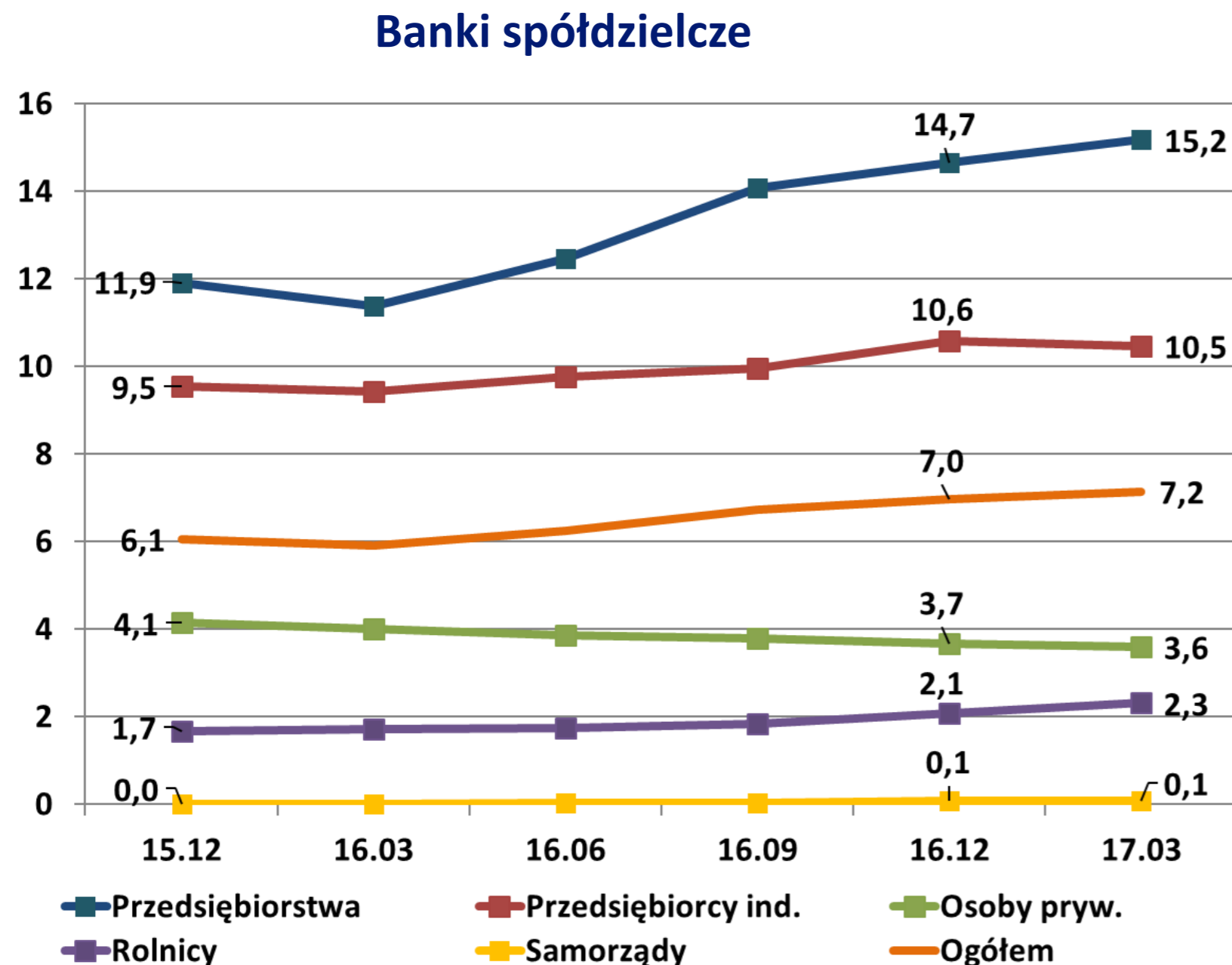
Banki zrzeszające

	Kredyty i inne należności (mld zł)		Struktura i dynamika należności brutto (%)			Należności zagrożone brutto (%)					
	16.12	17.03	16.12	17.03	dynamika 16.12=100	udział należności zagrożonych		struktura należności zagrożonych		dynamika 16.12=100	
						16.12	17.03	16.12	17.03		
monetarne instytucje fin.	1,4	1,4	9,4	9,2	97,1	0,2	0,4	0,1	0,3	189,4	
pozostałe instytucje fin.	0,5	0,6	3,5	3,7	103,5	3,4	3,3	0,9	0,9	101,1	
sektor niefinansowy	11,3	11,4	74,8	75,1	100,1	17,6	17,3	98,4	98,3	98,7	
sektor samorządowy	1,9	1,8	12,3	12,0	97,2	0,6	0,2	0,6	0,2	31,9	
sektor rządowy i FUS	0,0	0,0	0,0	0,0	103,9	0,0	72,6	0,0	0,3	X	
Razem	15,2	15,1	100,0	100,0	99,6	13,4	13,3	100,0	100,0	98,7	

Dynamika (2015.12 = 100) oraz struktura należności od podmiotów sektora niefinansowego i samorządowego (%)

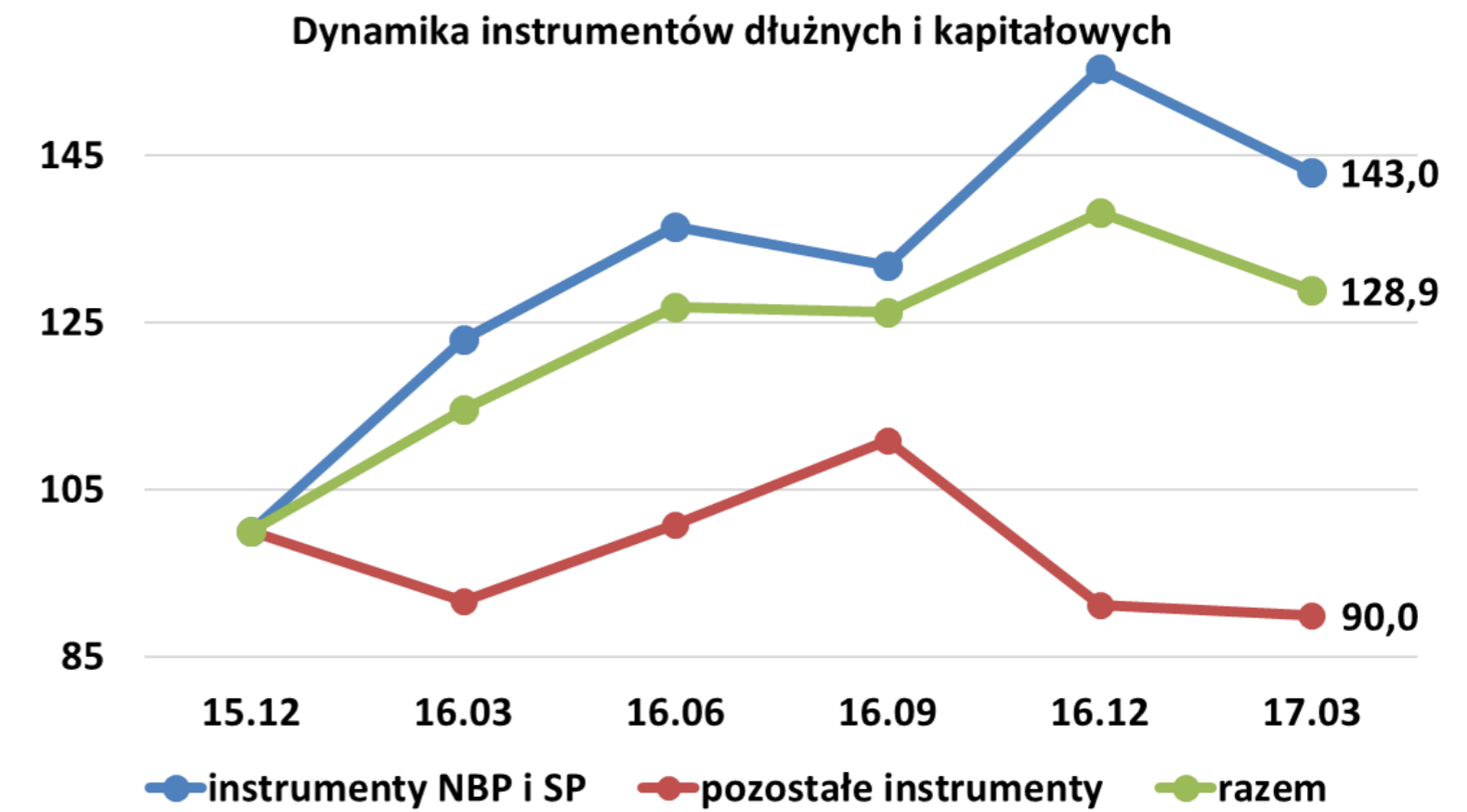
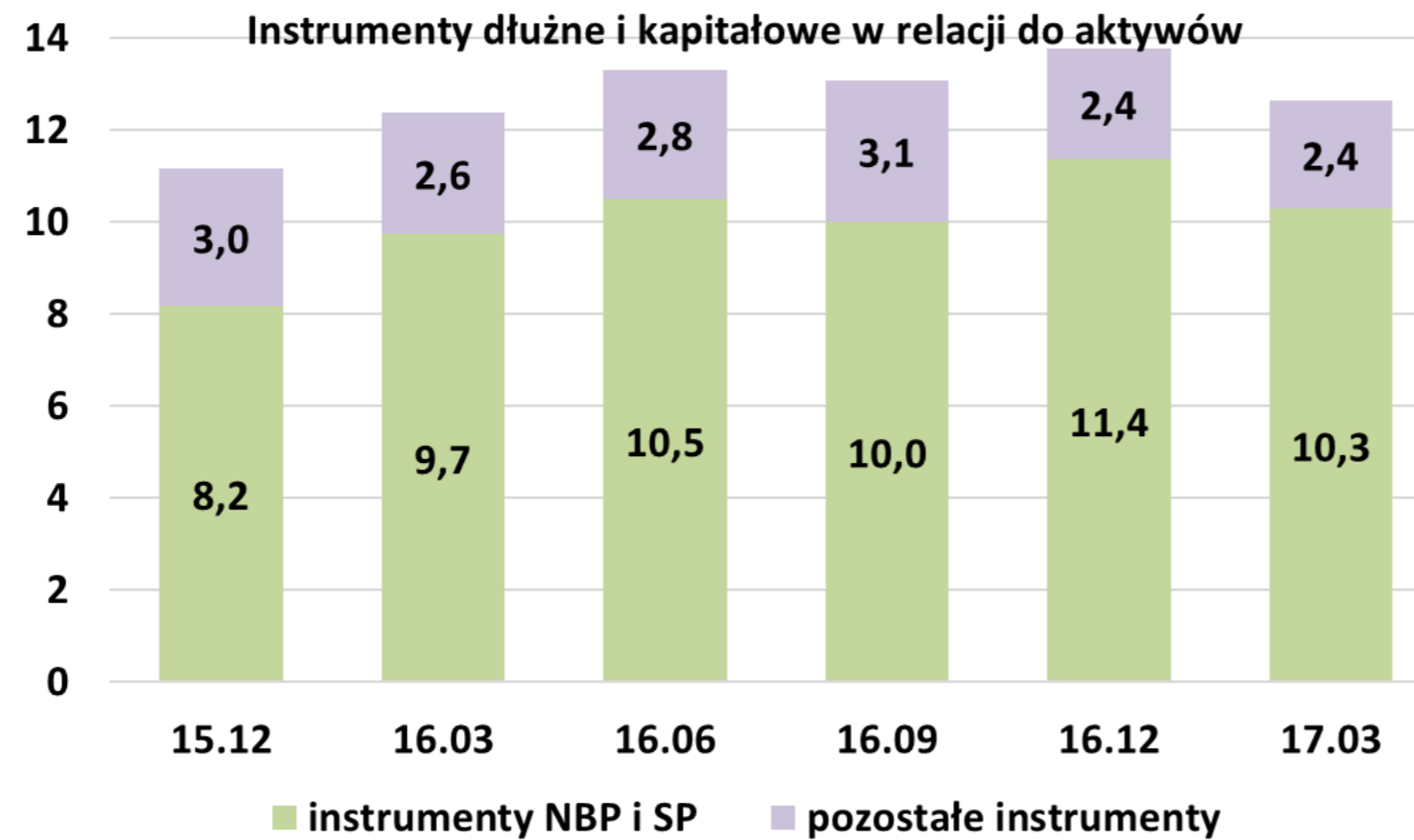
Jakość należności banków spółdzielczych i zrzeszających (%)

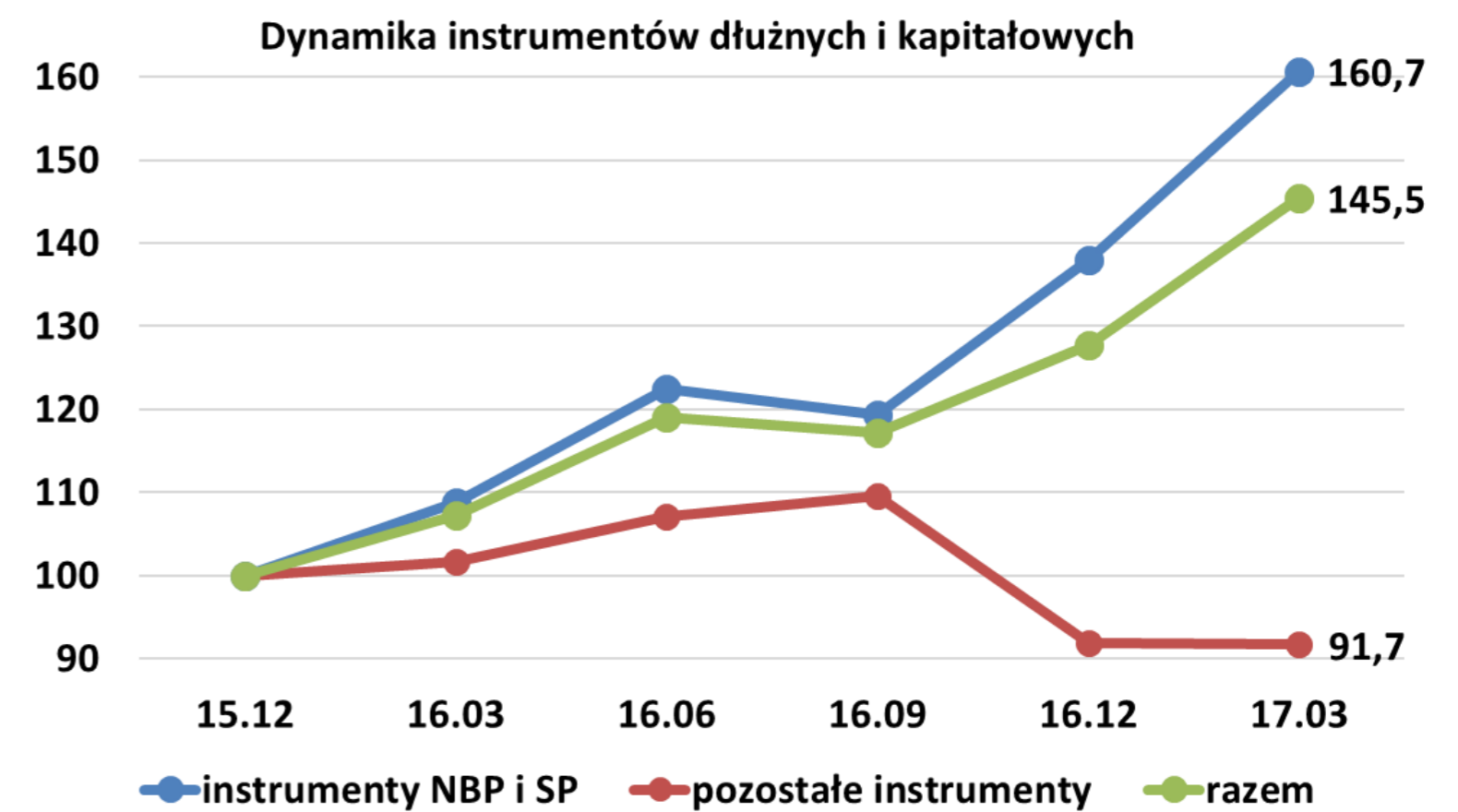
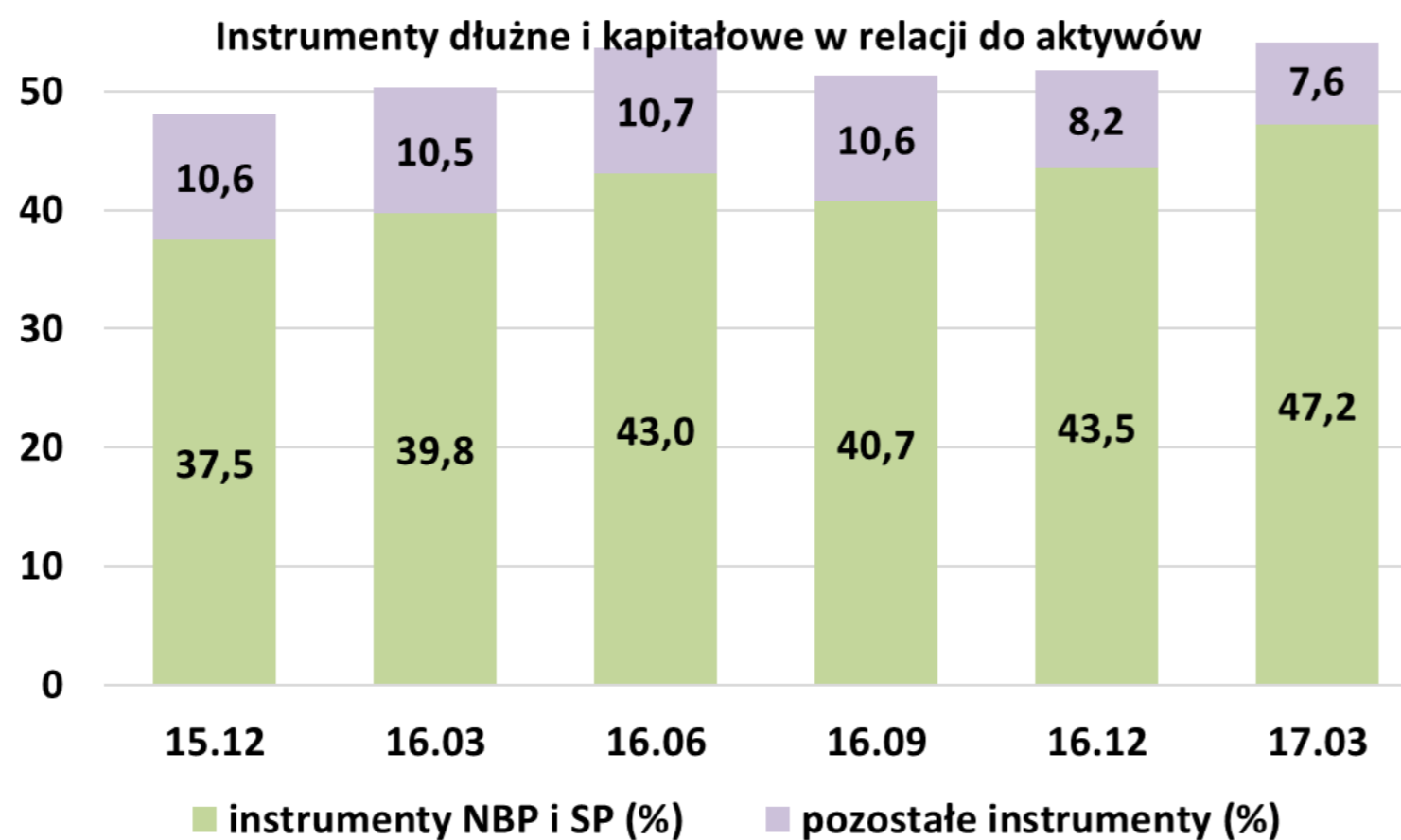
Istnieje liczna grupa banków niestosujących pomniejszeń podstawy tworzenia rezerw celowych. Na koniec marca 2017 r. było ich 187, czyli 33,5% banków działających. Przeciętny udział należności zagrożonych od sektora niefinansowego w tej grupie banków wynosi 2,3%, przy czym należności zagrożone (przeciętny poziom wyrezerwowania wynosił 58,9%) stanowiły 4,7% należności zagrożonych od sektora niefinansowego wszystkich banków spółdzielczych (odpowiednio należności od sektora niefinansowego tej grupy banków stanowiły 16,4% należności banków spółdzielczych). Oznacza to, że w pozostałych 66,5% banków było 95,3% należności zagrożonych od sektora niefinansowego (wyrezerwowanych na poziomie 30,3%) oraz 83,6% należności brutto od tego sektora. Udział należności zagrożonych od sektora niefinansowego wynosił w tej grupie banków 8,9%.

Instrumenty dłużne banków spółdzielczych i zrzeszających dynamika 2015.12=100 oraz udział w aktywach (%)

Banki spółdzielcze

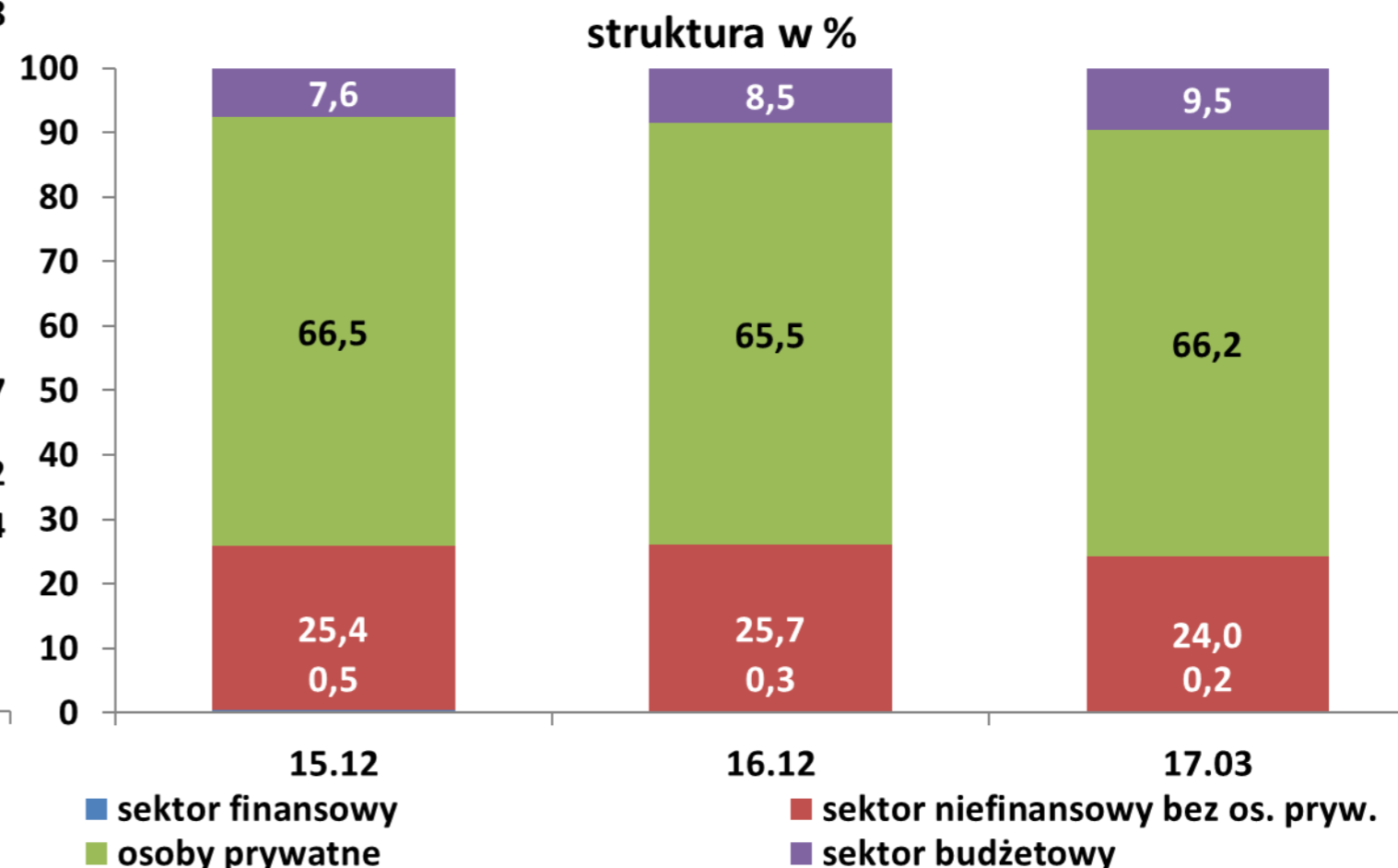
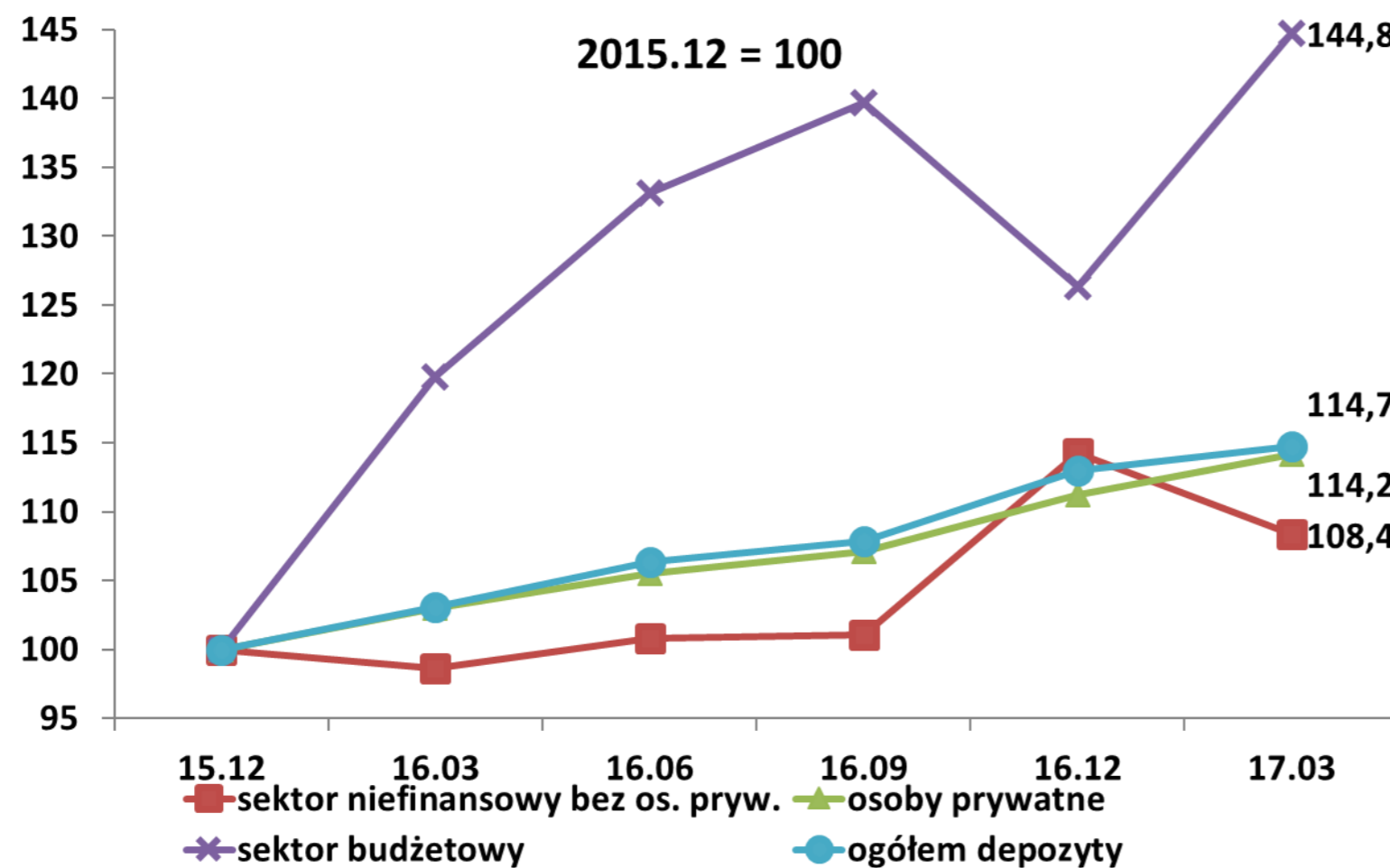
Banki zrzeszające

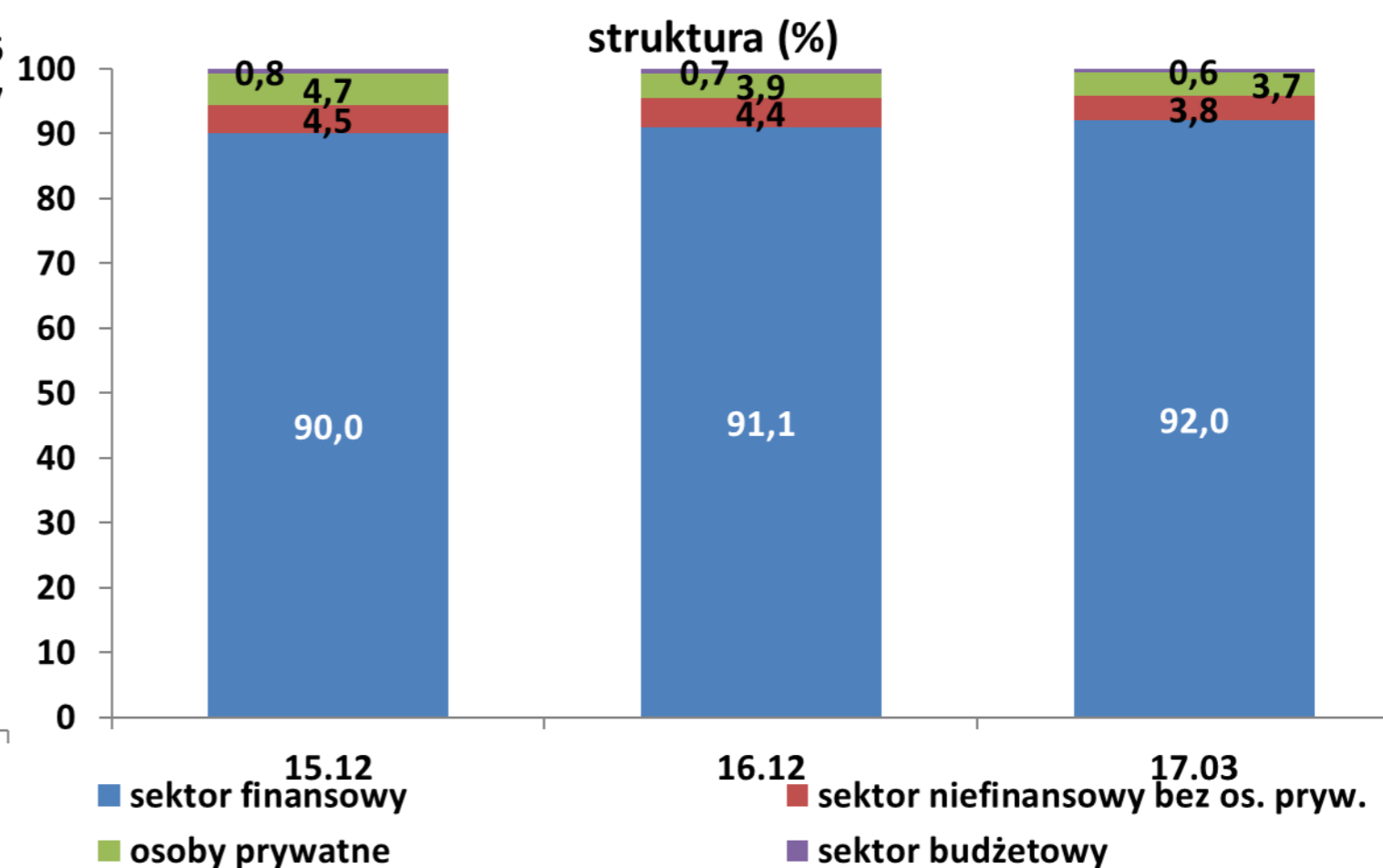
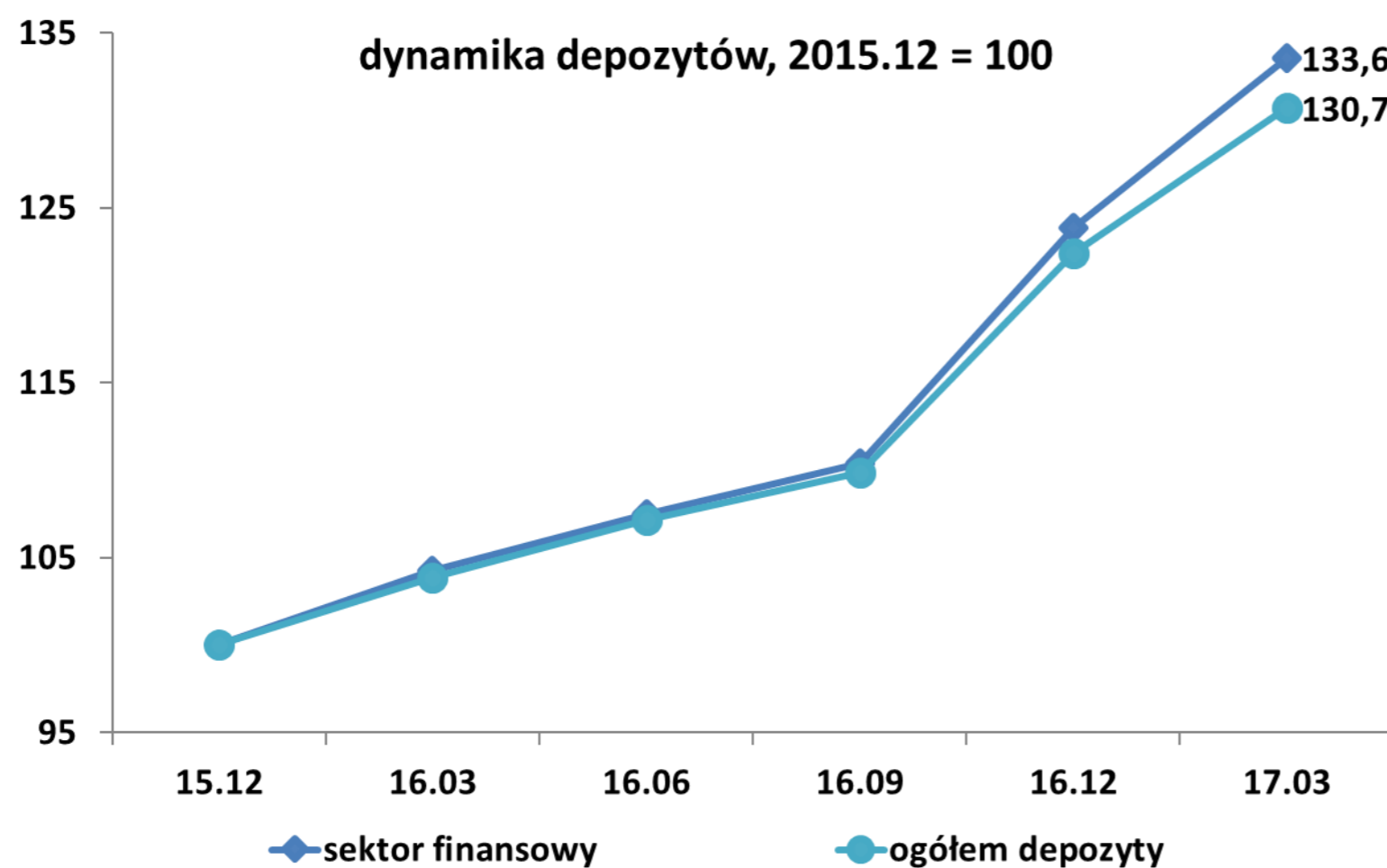

Depozyty banków spółdzielczych i zrzeszających oraz ich dynamika

Banki spółdzielcze

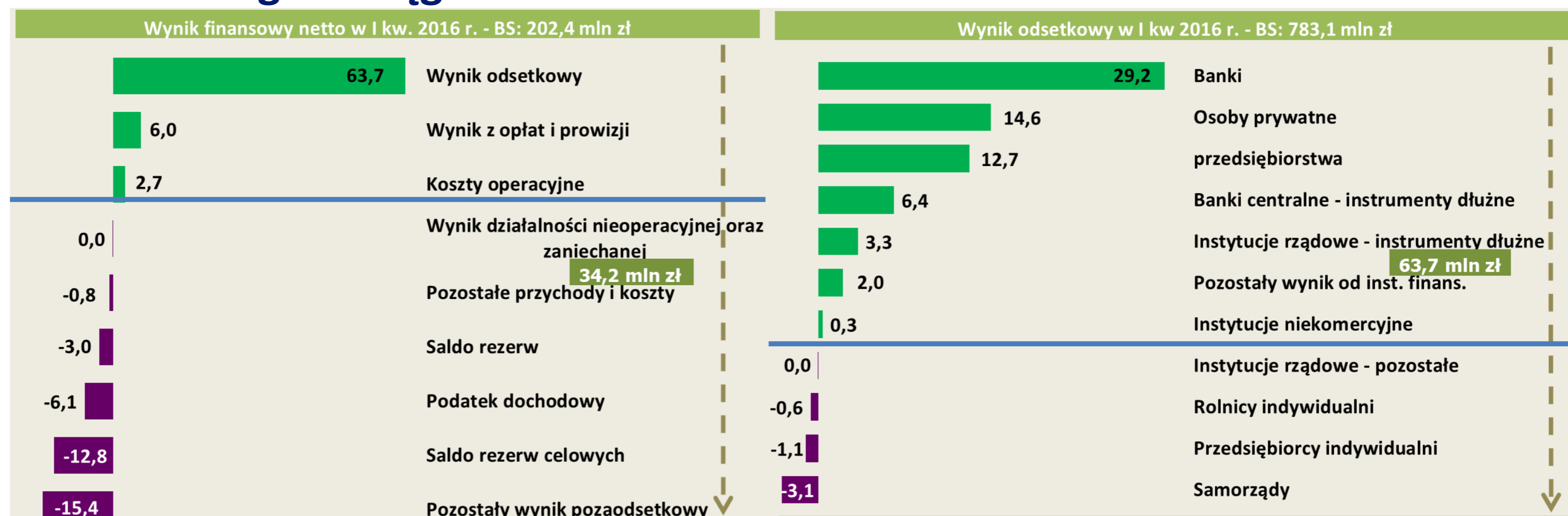
Banki zrzeszające

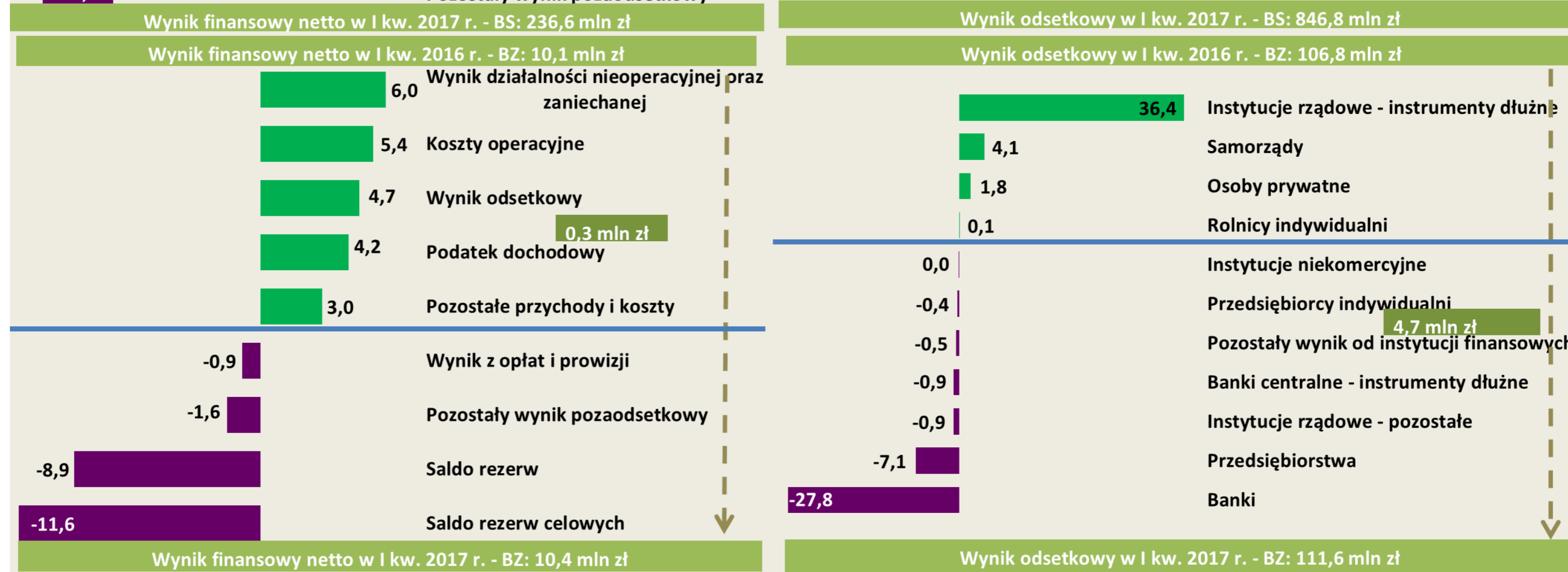
Rozliczenie zmian głównych składników rachunku wyników oraz wyniku odsetkowego w ciągu I kwartału 2017 r.

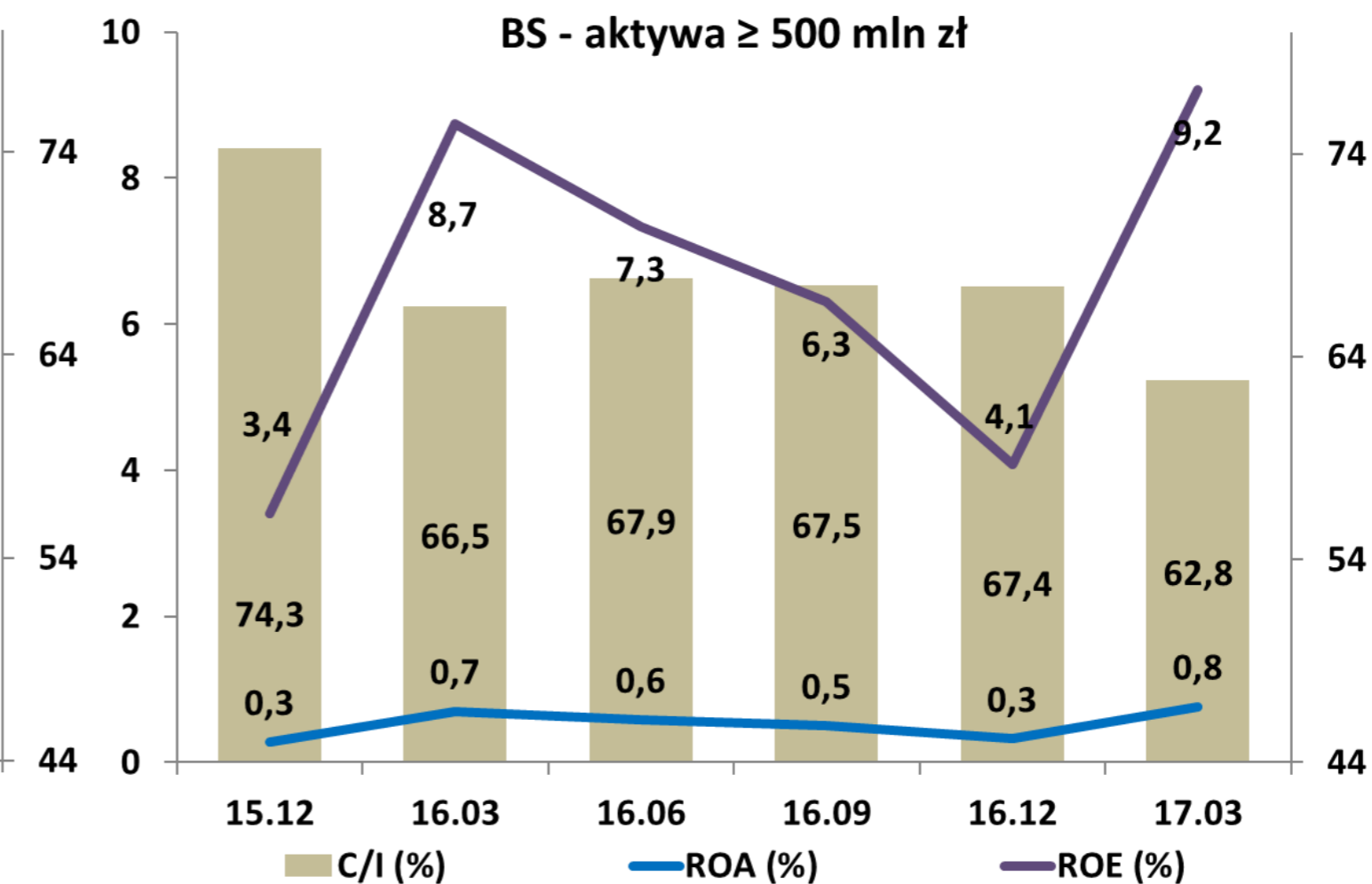
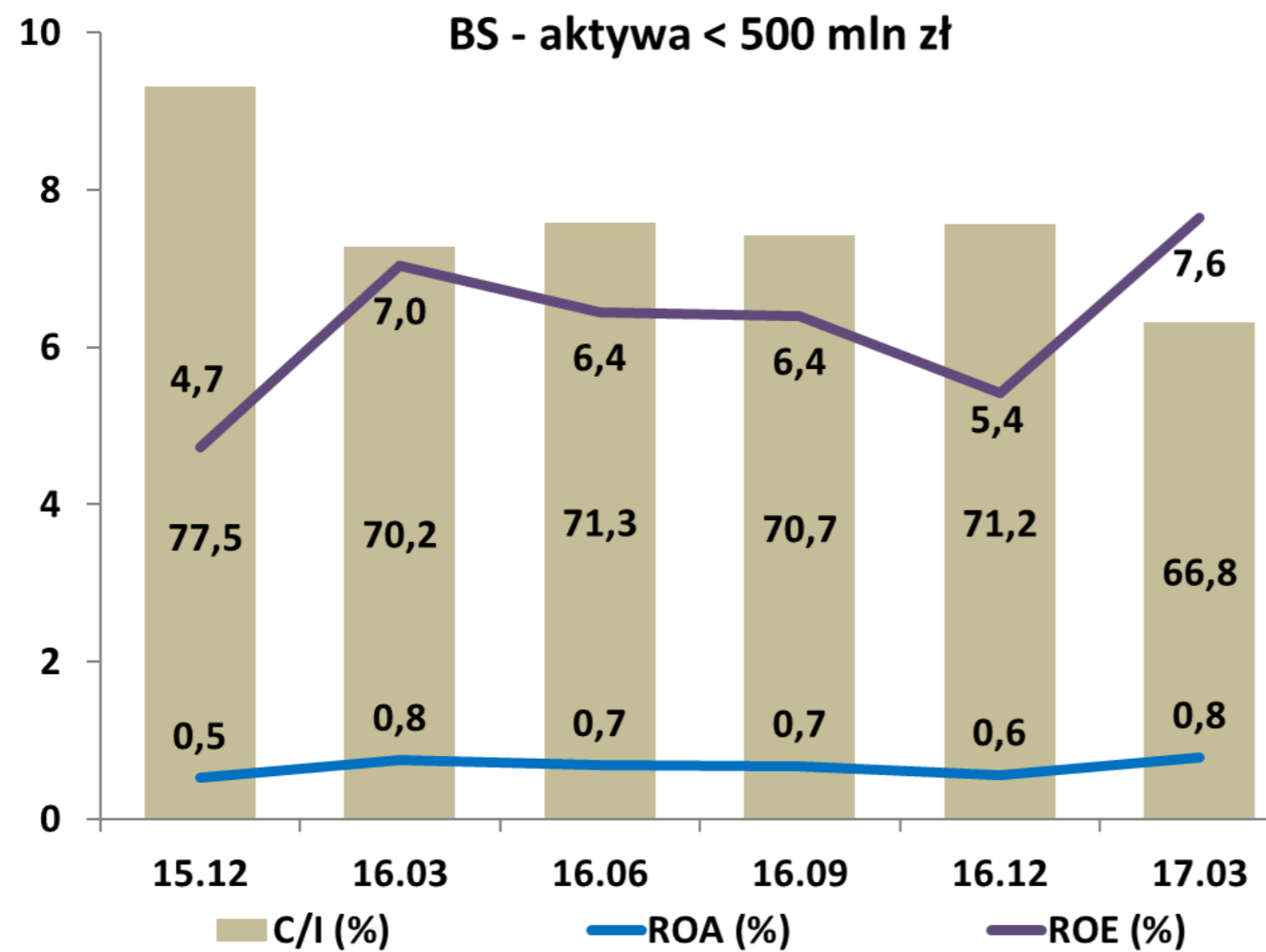
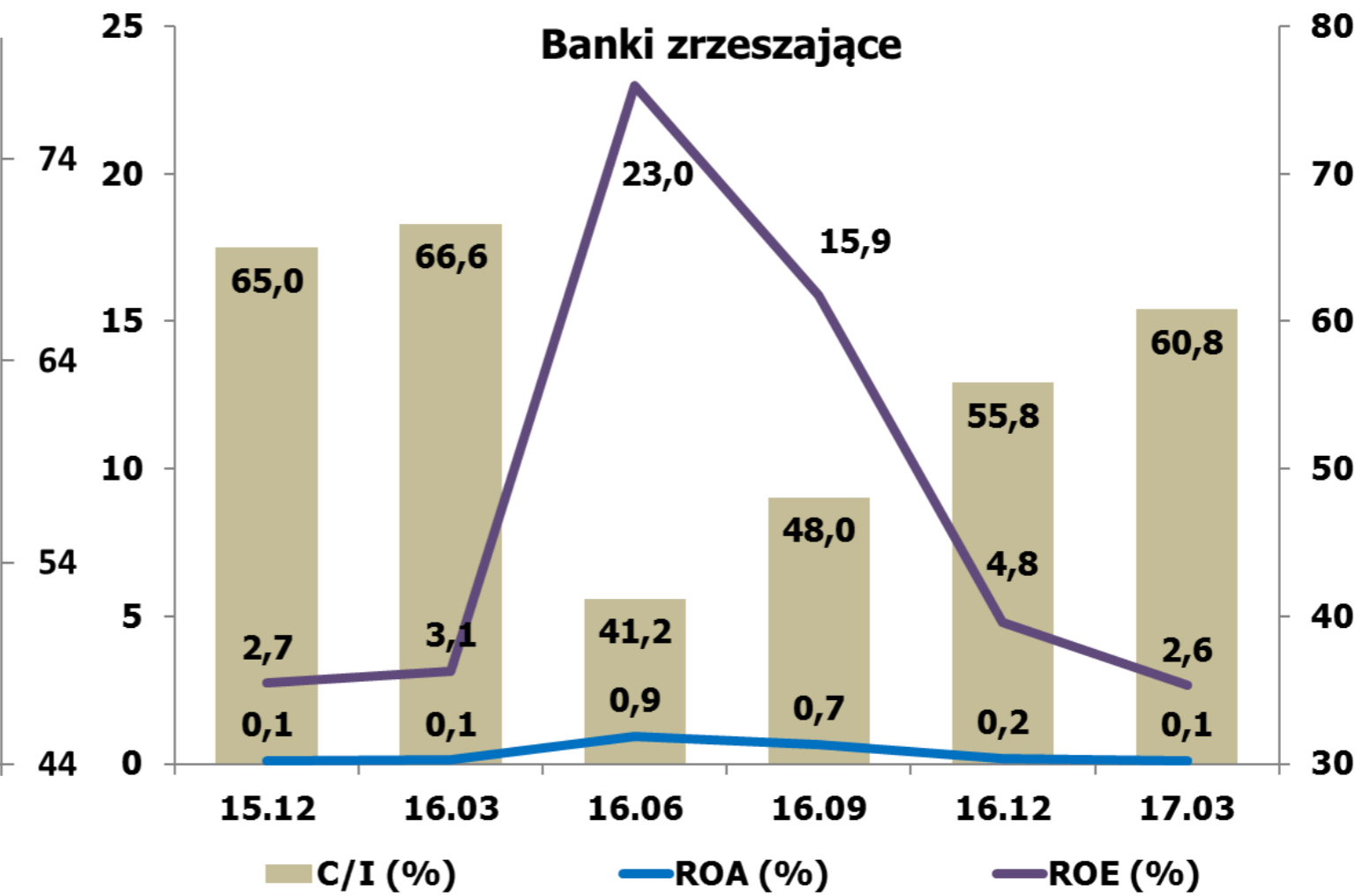
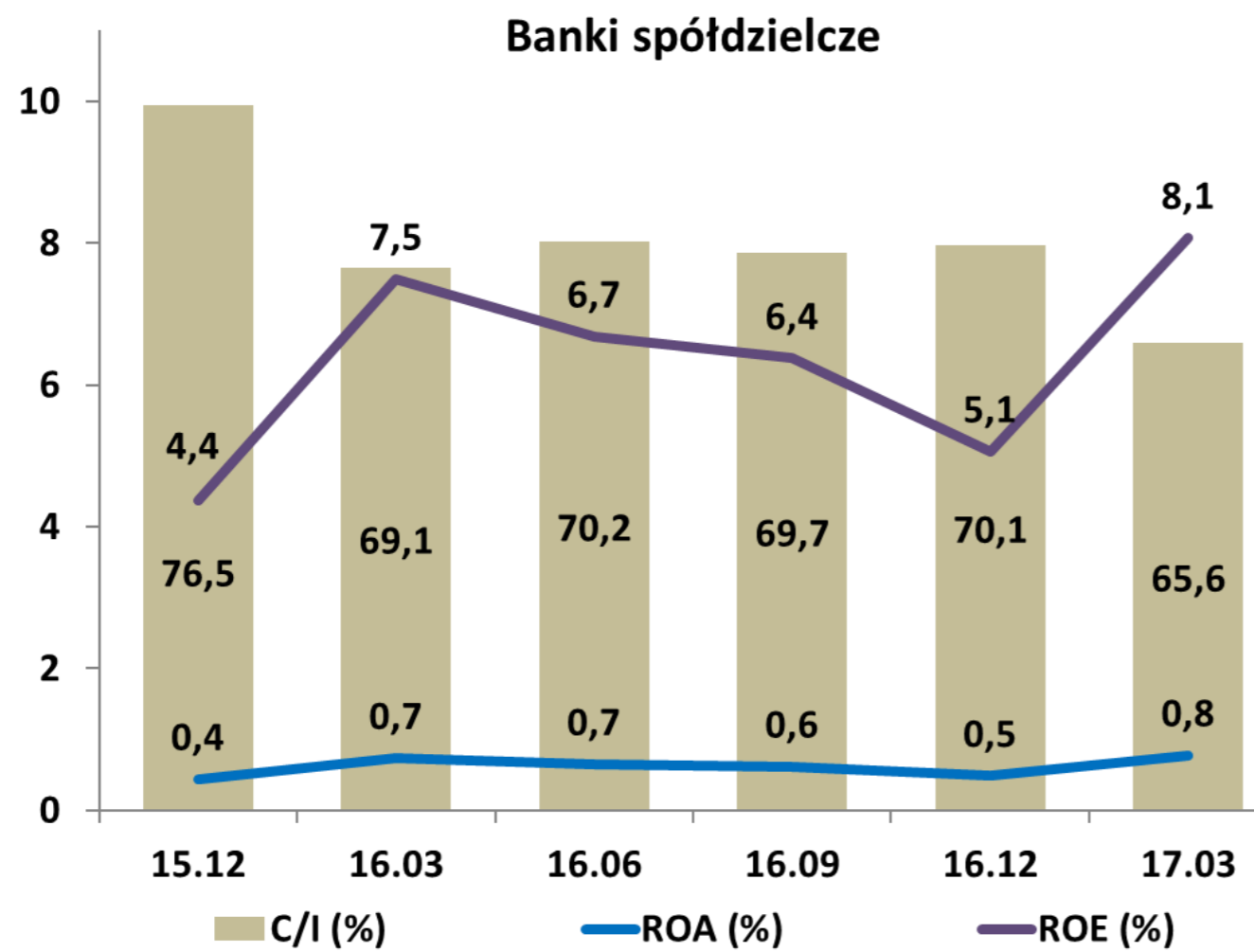
Banki spółdzielcze

Banki zrzeszające

Efektywność banków spółdzielczych i zrzeszających

**Departament Bankowości Spółdzielczej
i Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo-Kredytowych**

tel. +48 22 262 48 11 fax +48 22 262 48 18 dbs@knf.gov.pl
Pl. Powstańców Warszawy 1, 00-950 Warszawa
www.knf.gov.pl